

371.3048
854 น/
5.2

ปัญหาการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

ปริยฐานิพนธ์

ชดง

สุรศักดิ์ วงษานุศิษฐ์

14 ส.ค. 2540

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา

สิงหาคม 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒ ๕2955

ปัญหาการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

บทคัดย่อ

ทอง

สุรศักดิ์ วงษานุกิตย์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา

สิงหาคม 2539

การศึกษาค้นคว้านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบปัญหาเกี่ยวกับการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 108 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ข้อมูลเบื้องต้น

1.1 กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์ ชาย 105 คน คิดเป็นร้อยละ 97.22 ส่วนศึกษานิเทศก์หญิงมีเพียง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.78

1.2 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 21.30 มีอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 59.26 มีอายุ 41-50 ปี และร้อยละ 19.44 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป

1.3 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.85 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 22.22 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และร้อยละ 0.93 สำเร็จการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาโท

1.4 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 18.52 มีประสบการณ์ของการทำงาน 1-5 ปี ร้อยละ 27.78 มีประสบการณ์ของการทำงาน 6-10 ปี ร้อยละ 33.33 มีประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี และร้อยละ 20.37 มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 16 ปี

1.5 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.60 นิเทศการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 40.63 นิเทศการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และร้อยละ 13.77 นิเทศการศึกษาในระดับอื่น ๆ

1.6 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 72.22 มีความเห็นว่าสื่อการศึกษามีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่มากที่สุด ร้อยละ 26.85 มีความเห็นว่าสื่อการศึกษามีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับมาก และร้อยละ 0.93 มีความเห็นว่าสื่อการศึกษามีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง

1.7 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80.56 เคยรับการศึกษอบรมเกี่ยวกับการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา

1.8 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 55.30 ได้รับการศึกษอบรมเกี่ยวกับการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษาที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

2. ปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

2.1 ปัญหาการเลือกสื่อการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาในระดับต่างๆ คิดเป็นร้อยละได้ดังนี้

2.1.1 จำนวนของสื่อการศึกษาที่มีไม่พอเพียง มีปัญหามากที่สุดร้อยละ 18.52 มากร้อยละ 46.36 และปานกลางร้อยละ 25.00 ดังนั้นจึงมีปัญหอยู่ในระดับมาก (46.36)

2.1.2 ความรู้ในการเลือกสื่อการศึกษาได้ตรงตามจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน มีปัญหามากที่สุดร้อยละ 5.56 มากร้อยละ 38.89 และปานกลางร้อยละ 37.04 ดังนั้นจึงมีปัญหอยู่ในระดับมาก (38.89)

2.1.3 การเลือกสื่อการศึกษาที่มีคุณภาพตรงกับจุดมุ่งหมายของเนื้อหา มีปัญหามากที่สุดร้อยละ 9.26 มากร้อยละ 38.89 และปานกลางร้อยละ 28.70 ดังนั้นจึงมีปัญหอยู่ในระดับมาก (38.89)

แต่จากค่าร้อยละเฉลี่ยรวมปัญหาการเลือกสื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ทุกข้อพบว่า มีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 37.03

2.2 ปัญหาการผลิตสื่อการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาในระดับต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละได้ดังนี้

2.2.1 การจัดสรรงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการศึกษา มีปัญหา มากที่สุดร้อยละ 33.33 มากร้อยละ 38.89 และปานกลางร้อยละ 13.89 ดังนั้นจึงมีปัญหอยู่ในระดับมาก (38.89)

2.2.2 เวลาและสถานที่ที่จะใช้ในการผลิตสื่อการศึกษา มีปัญหา มากที่สุดร้อยละ 14.81 มากร้อยละ 37.04 และปานกลางร้อยละ 27.78 ดังนั้นจึงมีปัญหอยู่ในระดับ มาก (37.04)

2.2.3 การให้การช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด มีปัญหา มากที่สุดร้อยละ 9.26 มากร้อยละ 34.26 และ ปานกลางร้อยละ 32.41 ดังนั้นจึงมีปัญหอยู่ในระดับมาก (34.26)

แต่จากค่าร้อยละเฉลี่ยรวมปัญหาการผลิตสื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ทุกข้อพบว่า มีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 34.45

2.3 ปัญหาการใช้สื่อการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาในระดับต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ ได้ดังนี้

2.3.1 ปฏิบัติการของผู้รับการถ่ายทอดความรู้ที่มีต่อการใช้สื่อการศึกษา มีปัญหามากที่สุดร้อยละ 0.93 มากร้อยละ 15.74 และปานกลางร้อยละ 53.70 ดังนั้นจึงมีปัญหอยู่ในระดับ ปานกลาง (53.70)

2.3.2 สภาพความคงทนของสื่อการศึกษาที่นำมาใช้ มีปัญหามากที่สุด ร้อยละ 2.78 มากร้อยละ 24.07 และปานกลางร้อยละ 52.78 ดังนั้นจึงมีปัญหอยู่ในระดับ ปานกลาง (52.78)

2.3.3 ใช้สื่อการศึกษาได้ไม่เหมาะสมกับระดับสติปัญญา ประสบการณ์เดิม และความสนใจของผู้รับการถ่ายทอด มีปัญหามากที่สุดร้อยละ 1.85 มากร้อยละ 14.81 และ ปานกลางร้อยละ 51.85 ดังนั้นจึงมีปัญหอยู่ในระดับ ปานกลาง (51.85)

แต่จากค่าร้อยละเฉลี่ยรวมปัญหาการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษาทุกข้อ พบว่ามีปัญหอยู่ในระดับ ปานกลาง ร้อยละ 44.94

3. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษาของ ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

3.1 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเลือกสื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

3.1.1 ควรจัดให้มีการรวบรวม สัมมนา และศึกษาดูงานเกี่ยวกับการเลือก สื่อการศึกษา ร้อยละ 29.11

3.1.2 ควรเลือกสื่อการศึกษาให้ตรงกับวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย และ เหมาะสมกับยุคสมัย ร้อยละ 18.99

3.1.3 สื่อการศึกษาที่เลือกต้องสวยงาม ประหยัด สะดวกต่อการใช้ และคุ้มค่า ร้อยละ 17.72

3.2 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการผลิตสื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

3.2.1 ควรจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการศึกษาให้มากขึ้น ร้อยละ 29.60

Off

3.2.2 ควรจัดอบรมในเรื่องการผลิตสื่อการศึกษา ร้อยละ 18.40

3.2.3 จัดศูนย์ผลิตสื่อการศึกษาพร้อมเจ้าหน้าที่เฉพาะ ร้อยละ 16.80

3.3 ห้คิดเห็นและข้อเสนอแนะในการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์

กรมพลศึกษา

3.3.1 ควรจัดประชุมอบรมในการใช้สื่อการศึกษาแบบใหม่ ๆ ร้อยละ

28.89

3.3.2 ควรศึกษาสภาพและวิธีใช้สื่อการศึกษาที่ถูกต้องก่อนการใช้

ร้อยละ 20.00

3.3.3 ต้องใช้สื่อการศึกษาให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เพศ วัย อายุ

และความต้องการของผู้เรียน หรือผู้รับการนิเทศ ร้อยละ 18.89

ดังนั้นปัญหาในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์
กรมพลศึกษาโดยส่วนรวมในแต่ละด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับ
ปานกลาง ร้อยละ 37.03

2. ปัญหาในการผลิตสื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับ
ปานกลาง ร้อยละ 34.43

3. ปัญหาในการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับ
ปานกลาง ร้อยละ 44.94

สรุปปัญหาในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา
ในทุกด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

PROBLEMS OF EDUCATIONAL MEDIA APPLICATIONS OF THE DEPARTMENT
OF PHYSICAL EDUCATION SUPERVISORS

AN ABSTRACT

BY

SURASAK WONGSANUSIT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Physical Education
at Srinakharinwirot University

August 1996

This study was intended to investigate problems of educational media implementations of the physical education supervisors under the Department of Physical Education.

The subjects were 108 supervisors randomly sampled from various parts of the country. They were asked to complete the questionnaire for the data collections.

After the data were statistically treated, it was found as follows.

1. Fundamental Data.

1.1 There were 105 male subjects of 97.22 % and 3 female subjects of 2.78 %

1.2 There were 21.30 % of the subjects of 21-30 years of age, 59.26 % with 41-50 years of age, and 19.44 % with 51 and over.

1.3 There were 76.85 % of the subjects graduating with bachelor degrees, 22.22 % with master degrees, and 0.93 % with higher degrees.

1.4 There were 18.25 % of the subjects with 1-5 years of experiences, 27.78 % with 6-10 years of experiences, 33.33 % with 11-15 years of experiences, and 20.37 % with 16 years and over of experiences.

1.5 There were 52.60 % of the subjects working with elementary schools, 40.63 % working with secondary schools, and 13.77 % working with other educational levels.

1.6 There were 72.22 % of the subjects rating the importance and usefulness of the media at the highest level, 26.85 % rating it at the higher level, and 0.93 % rating it at the average level.

1.7 There were 80.56 % of the subjects having attended seminars on the media selection, production and implementation.

1.8 There were 55.30 % of the subjects having attended such seminars organized by the Department of Physical Education.

2. Problems.

2.1 Selection problems.

2.1.1 The topic of insufficient numbers was rated 18.52 % at the highest, 46.36 % at the higher, and 25.00 % at the average.

2.1.2 The topic of knowledge of selections was rated 5.56 % at the highest, 38.89 % at the higher, and 37.04 % at the average.

2.1.3 The topic of quality selections was rated 9.26 % at the highest, 38.89 % at the higher, and 28.70 % at the average.

2.2 Production problems.

2.2.1 The topic of budgeting was rated 33.33 % at the highest, 38.89 % at the higher, and 13.89 % at the average.

2.2.2 The topic of time and place for productions was rated 14.81 % at the highest, 37.04 % at the higher, and 27.78 % at the average.

2.2.3 The topic of local assistances and supports was rated 9.26 % at the highest, 34.26 % at the higher, and 32.41 % at the average.

2.3 Implementation problems.

2.3.1 The topic of responses from the supervisory personnel was rated 0.93 % at the highest, 15.74 % at the higher, and 53.07 % at the average.

2.3.2 The topic of media durabilities was rated 2.78 % at the highest, 24.07 % at the higher, and 52.78 % at the average.

2.3.3 The topic of implementation appropriations was rated 1.85 % at the highest, 14.81 % at the higher, and 51.85 % at the average.

3. Opinions and Suggestions.

3.1 For the selection of media, the topic of the suggestion for seminars and educational tours was rated 29.11 %, the topic of appropriate selections at 18.99 %, and the topic of appearances at 17.72 %.

3.2 For the production of media, the topic of budgeting was rated 29.60 %, seminars 18.40 %, and equipped media centers 16.80 %.

3.3 For the implementation of media, the topic of up-to-date media seminars was rated 28.89 %, the quality and method 20.00 %, and the appropriation 18.89 %.

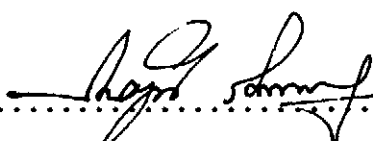
It could be concluded that the major problems of media implementations were average, rated at 37.04 %, 34.43 %, and 44.94 % for the respective topics.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

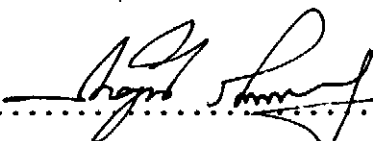
(ผศ.อุดม พิมพ์า)

..... กรรมการ
(ผศ.ภาคภูมิ รัตนโรจนากุล)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผศ.อุดม พิมพ์า)

..... กรรมการ
(ผศ.ภาคภูมิ รัตนโรจนากุล)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ.แพน เจียระไย)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริรูกา พูลสุวรรณ)

วันที่ 26 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2539

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์อุดม
นิมพา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาคภูมิ รัตนโรจนกุล ประธาน และกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์
ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาเป็นอย่างมากในการให้การปรึกษาแนะนำ การปรับปรุงแก้ไข พร้อมทั้งให้
กำลังใจ จนสามารถทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณ
อย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์แผน เจียรระโย กรรมการสอบเพิ่มเติมและคณาจารย์
ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในการจัดสร้างแบบสอบถาม การเก็บรวบรวม
ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล และขอขอบคุณคุณปริสสีย์ รอดโพธิ์ทอง คุณกาญจนา นวลจันทร์
ที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอโน้มราชบังพระคุณบิดา มารดาและญาติพี่น้องทุกคนที่ช่วยสนับสนุนและ
ให้กำลังใจเป็นอย่างดี

สุรศักดิ์ วงษานุศิษย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คำนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ข้อตกลงเบื้องต้น	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	5
ความหมายของสื่อการศึกษา	5
คุณค่าของสื่อการศึกษา	7
ประเภทของสื่อการศึกษา	10
การเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการศึกษา	23
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	31
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	31
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	31
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	32
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	33
วิธีจัดกระทำต่อข้อมูล	33

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า	35
	ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม	35
	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	35
	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	35
	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	36
	ปัญหาในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์	
	กรมพลศึกษา	44
	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการเลือก การผลิต และ	
	การใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา	58
5	บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
	บทย่อ	63
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	63
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	63
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	63
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
	วิธีการจัดกระทำต่อข้อมูล	64
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	64
	อภิปรายผล	66
	ข้อเสนอแนะ	67
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	68

บรรณานุกรม	69
------------------	----

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	75
ภาคผนวก ข. ประวัติผู้เชี่ยวชาญ	88
ประวัติย่อของผู้วิจัย	91

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนแบบสอบถาม	36
2	จำนวนศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา แยกตามเพศ	37
3	จำนวนศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา แบ่งตามอายุ	37
4	จำนวนศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา แบ่งตามระดับความรู้	38
5	จำนวนระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา	39
6	นิเทศการศึกษาในโรงเรียนระดับ	40
7	สื่อทางการศึกษามีความสำคัญและเป็นประโยชน์มากน้อยเพียงใด	41
8	การศึกษอาบรมเกี่ยวกับการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา	42
9	สถานที่ที่เข้ารับการศึกษ หรือฝึกอบรม	43
10	ปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา	44
11	ปัญหาในการผลิตสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา	48
12	ปัญหาในการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา	52
13	ปัญหาในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา โดยส่วนรวม	57
14	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเลือกสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา	58
15	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการผลิตสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา	60
16	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา	61

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ การศึกษาจะช่วยทำให้พลเมืองของชาติเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ ถ้าพลเมืองส่วนใหญ่ของชาติได้รับการศึกษาอย่างดี ย่อมจะเป็นกำลังที่สำคัญที่จะทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับ คำขวัญ
เรื่องกาญจนาเสรษฐ (2538 : ไม่มีเลขหน้า) ที่กล่าวว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาประเทศชาติ นักบริหารการศึกษาที่จะต้องหาแนวทางที่จะพัฒนาเยาวชนของชาติให้ถึงพร้อม ทั้งด้านความรู้ สุขภาพอนามัย คุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองสืบไป ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่จะทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข และสามารถก่อแผนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม การเมือง และการปกครอง เป็นต้น

ทวนชัย ลมุลสว่าง (2536 : 81-83) ได้อธิบายการกำหนดจุดมุ่งหมายในการให้การศึกษาว่า ตั้งแต่เริ่มมีแผนการศึกษาฉบับแรก คือ แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2475 จนถึงแผนการศึกษาแห่งชาติในฉบับปัจจุบัน คือ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 นั้น ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย คือ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา ส่วนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทางด้านจิตใจและสังคมนั้น ก็คือ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่นักเรียนในโรงเรียนนั่นเอง

การจัดการศึกษาดังกล่าวในข้างต้นนั้นเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบการปฏิบัติงานออกเป็นกรมต่าง ๆ คือ กรมการฝึกหัดครู กรมพลศึกษา กรมการศาสนา กรมอาชีวศึกษาและกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งแต่ละกรมจะมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน

กรมพลศึกษาเป็นส่วนราชการหนึ่งที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีบทบาทและหน้าที่ในการจัดการพลศึกษาของชาติ โดยมุ่งส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชนมีสุขภาพสมบูรณ์ รู้จักการออกกำลังกาย การพักผ่อน มีน้ำใจนักกีฬา มีระเบียบวินัยที่ดี มีความรักสามัคคีระหว่างคนในชาติ มีความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยอาศัยกิจกรรมต่าง ๆ เป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมาย เช่น การกีฬา ลูกเสือ-ยุวกาชาดและ การส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ เป็นต้น ตามบทบาทและหน้าที่ดังกล่าวของกรมพลศึกษาดังกล่าวที่ ทวีศักดิ์ เสนาณรงค์ (2538 : ไม่มีเลขหน้า) กล่าวว่า การกีฬาเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคน กิจกรรมกีฬายังจะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสุขภาพพลานามัยของคน กิจกรรมกีฬาไม่เพียงแต่ช่วยสร้างเสริมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย เสียสละ อดทนและฝึกให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจเท่านั้น กิจกรรมกีฬายังช่วยปลูกฝังวิถีชีวิตประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้บรรจุกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวไว้ในหลักสูตรการศึกษา และมอบหมายให้กรมพลศึกษาทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมาย กรมพลศึกษาจึงได้จัดตั้งหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษาขึ้น เพื่อให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ เสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา สุขศึกษา กีฬา กิจกรรมลูกเสือและยุวกาชาดในสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อนึ่ง ส่วนงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536 : 46) ได้ทำการสำรวจและจัดทำรายงานการประเมินผลระบบนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ทุกสังกัด พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา นั้น มีหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษาทุกสังกัด สูงที่สุด โดยคิดเป็นอัตราส่วน 1 : 135

กรมพลศึกษา (2538 : 25) ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ไว้ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการฝึกอบรม พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและนิเทศ ติดตามผล ประเมินผล หลักสูตรพลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ ยุวกาชาด กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา และกิจกรรมของนักเรียน

2. ดำเนินงานส่งเสริมมาตรฐานการจัดการศึกษาในสาขาพลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจกรรมของนักเรียน

3. ค่าเงินการจัดทำและพัฒนาคู่มือ สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา และบริการเผยแพร่
ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ด้านการจัดทำ
และพัฒนาคู่มือ สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา และการบริการเผยแพร่ความรู้ทางพลศึกษาตามความ
รับผิดชอบนั้น พบปัญหาบ่อยครั้งเนื่องจากศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษานั้นส่วนใหญ่มีพื้นฐานทางศึกษา
ทางด้านพลศึกษาโดยเฉพาะ และมีความรู้ในเรื่องของการเลือก การผลิตและการใช้สื่อการศึกษา
ในวงจำกัด

ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่เป็นศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษา
ปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษาของ
ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้มานำเสนอแก่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา
เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อทราบปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา
ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้ทำให้ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะในการเลือก การผลิต และการใช้
สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา อันจะเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ พัฒนา
ตลอดจนปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกับศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา เท่านั้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สิกขานิเทศก์ กรมพลศึกษา จำนวน 108 คน
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สิกขานิเทศก์ กรมพลศึกษา
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการเลือก การผลิต และ การใช้สื่อการศึกษาของสิกขานิเทศก์ กรมพลศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สิกขานิเทศก์ กรมพลศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ในการนิเทศ อบรม ติดตามผล การเรียนการสอนวิชาพลศึกษา สุขศึกษา กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวภาษาฯ กีฬาและ นันทนาการ ตลอดจนวิเคราะห์ วิจัย และผลิตคู่มือ ตำรา เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่สนับสนุน การสอนและการจัดการเกี่ยวกับวิชาการที่ประจำอยู่ในจังหวัด เขตการศึกษา และกรมพลศึกษา
2. สื่อการศึกษา หมายถึง สื่อการสอน วัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษา และโสตทัศน- อุปกรณ์ทางการศึกษา อันได้แก่ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ (Hardware) และวัสดุ (Software) ที่เป็นตัวกลางนำความรู้ทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพลศึกษาไปสู่ผู้เรียน ผู้รับการนิเทศ หรือ ผู้รับการอบรม และทำให้บุคคลดังกล่าวได้รับความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้เป็นอย่างดี

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทนี้ ผู้วิจัยได้จัดนำเอกสารและงานวิจัยในหัวข้อต่าง ๆ มากล่าวดังต่อไปนี้ คือ

1. ความหมายของสื่อการศึกษา
2. คุณค่าของสื่อการศึกษา
3. ประเภทของสื่อการศึกษา
4. การเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการศึกษา

ความหมายของสื่อการศึกษา

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการสื่อความหมาย โดยมีครูเป็นผู้ส่งความรู้ เนื้อหาสาระ คือ สารสนเทศ ตัวพาความรู้คือ สื่อ และผู้เรียนคือผู้รับสารสนเทศ ดังนั้นเทคโนโลยีทางการศึกษาจึงเข้ามามีบทบาทในการจัดระบบสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม นั่นคือ การนำเอาวัสดุ (Software) อุปกรณ์ (Hardware) และเทคนิควิธีการต่าง ๆ (Techniques and Methods) มาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดระบบที่จะเลือกการเรียนการสอนมากที่สุด ซึ่งในการนำเอาวัสดุ อุปกรณ์ และเทคนิควิธีการต่าง ๆ มาใช้นั้น นักการศึกษาหรือนักเทคโนโลยีทางการศึกษาได้ให้ความหมาย หรือเรียกวิธีการนำมาใช้แตกต่างกัน แต่พอที่จะสรุปได้ดังนี้

วนิดา (นิ่มเสมอ) จึงประสิทธิ์ (2527 : 24) ได้ให้ความหมายของสื่อการศึกษาว่ามีความคล้ายคลึงกับสื่อการสอน คือหมายถึง การนำวัสดุ เครื่องมือ และวิธีการมาเป็นสะพานเชื่อมโยงความรู้ เนื้อหาสาระต่าง ๆ ไปยังผู้เรียน แต่สื่อการสอนนั้นจะเน้นหนักเฉพาะการนำสื่อมาใช้ในการเรียนการสอนโดยตรง ซึ่งสื่อดังกล่าวนั้นก็คือสื่อชนิดเดียวกับสื่อศึกษานั้นเอง

เน้นพร แก้วบุชา (2531 : 1) อธิบายความหมายของสื่อการศึกษาไว้ดังนี้ สื่อการศึกษาหมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ หรือวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสามอย่างรวมกัน ซึ่งนำมาใช้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระในการเรียนการสอนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน

กิดานันท์ มลิทอง (2531 : 75) ได้สรุปความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยนำและถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอน หรือจากแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

จันทร์ฉาย เตมีสตาร (2533 : 3) ได้กล่าวว่า ในการที่จะปรับปรุงสภาพ การศึกษาของไทยให้ดีขึ้นนั้น จะต้องมีการนำเอาเทคโนโลยี เข้ามาช่วยกับการศึกษา ซึ่งเทคโนโลยีนั้นจะได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เทคนิควิธีการ ตลอดจนสื่อต่าง ๆ ที่ใช้กับสื่อสารมวลชนมาช่วยในการเรียนการสอน จึงจะทำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงพอ สรุปได้ว่า คำว่าเทคโนโลยีทางการศึกษา ก็คือ สื่อทางการศึกษานั้นเอง

เสาวณี สิกขบัณฑิต (2532 : 138) ได้พูดถึงคำว่าสื่อไว้ว่า เมื่อเราพูดถึง "สื่อ" เรามักนึกไปถึงวัสดุ (Materials หรือ Software) วัสดุบางอย่างเราจำเป็นต้องใช้กับ เครื่อง เช่น ภาพยนตร์ซึ่งเป็นวัสดุ เมื่อจะใช้ฉายดูเราจำเป็นต้องใช้กับเครื่องฉาย ซึ่งเป็น เครื่องมือ (Equipment หรือ Hardware) จึงจะดูภาพและฟังเสียงได้ ด้วยเหตุนี้ในปัจจุบัน จึงมักเรียกสื่อประเภทวัสดุว่า "วัสดุเทคโนโลยีการศึกษา" ซึ่งก็จัดได้ว่าเป็นสื่อทางการศึกษา ประเภทหนึ่งเช่นกัน

เชียรศรี วิวิธสิริ (2537 : 38) ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนว่า สื่อการเรียนการสอนคือตัวกลาง หรือสิ่งต่าง ๆ ที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็น เครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการถ่ายทอดความรู้ และทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตาม วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้เป็นอย่างดี และสื่อการเรียนการสอนก็คือ วัสดุ อุปกรณ์ วิธีการ หรือเทคนิคที่ใช้เป็นตัวกลาง ในการส่งหรือถ่ายทอดความรู้ เจตคติและทักษะไปยังผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สมบูรณ์ สงวนญาติ (2534 : 43-44) ได้อธิบายคำว่าสื่อการสอนและสื่อการเรียน ไว้ว่า คำว่าสื่อการสอนและสื่อการเรียนนั้น ถ้าแยกพิจารณาให้ละเอียดโดยถือเอาผู้ใช้สื่อเป็นหลัก แล้ว สิ่งที่เรานำมาใช้ช่วยในการสอนจะเรียกว่า สื่อการสอน เช่น แผนภูมิ รูปภาพ เครื่องมือ สาธิต ฯลฯ ส่วนสิ่งที่นักเรียนใช้ในการเรียนจะเรียกว่าสื่อการเรียน เช่น หนังสือ แบบฝึกหัด ของจริง หรือสิ่งจำลอง ฯลฯ ดังนั้นสื่อการเรียนการสอนจึงหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่นำมาใช้ ถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นได้ว่า สื่อการเรียนการสอนมีความหมายครอบคลุมสิ่งต่าง ๆ ทั้งวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการ และ กิจกรรม ซึ่งได้เลือกมาใช้ช่วยในการถ่ายทอดความรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการศึกษา

กู๊ด (Good. 1973 : 592) ได้ให้ความหมายของคำว่าเทคโนโลยีการศึกษาว่าหมายถึง การนำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อการออกแบบ และส่งเสริมระบบการเรียนการสอน โดยเน้นวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่สามารถวัดวัดได้อย่างถูกต้องแน่นอน ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมากกว่ายึดเนื้อหาวิชา มีการใช้การศึกษาเชิงปฏิบัติโดยผ่านการวิเคราะห์ และการใช้เครื่องมือ วัสดุทัศนูปกรณ์ รวมถึงเทคนิคการสอนโดยใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการสอนต่าง ๆ ในลักษณะสื่อประสม และการศึกษาด้วยตนเอง

เพอร์ซิวัล และเอลลิงตัน (Percival and Ellington. 1984 : 65) แบ่ง ทัศนทัศนูปกรณ์ตามลักษณะที่เครื่องมือชิ้นนั้น ๆ ปรากฏออกมา ได้แก่

1. สื่อที่ไม่ต้องฉาย เช่น กระดานดำ ป้ายสาส์น ป้ายแม่เหล็ก ป้ายติดฝาผนังภาพพลิก และหุ่นจำลอง เป็นต้น
2. สื่อที่ต้องฉาย เช่น สไลด์ फिल्मสตริป ภาพโปร่งใส ภาพยนตร์ วิทซู โทรทัศน์
3. สื่อเกี่ยวกับเสียง เช่น เครื่องบันทึกเสียงและแถบบันทึกเสียง เครื่องเล่นแผ่นเสียงและแผ่นเสียง เครื่องรับวิทยุกระจายเสียงและรายการวิทยุกระจายเสียง เป็นต้น

จากความหมายต่าง ๆ ที่นักการศึกษา ได้ให้คำจำกัดความไว้นั้น จึงอาจสรุปได้ว่า เทคโนโลยีการศึกษา สื่อการสอน ทัศนทัศนูปกรณ์ นั้นเป็นคำคำเดียวกับคำว่า "สื่อการศึกษา" เพราะสามารถสรุปได้ว่า คือ การนำตัวกลาง อันได้แก่ วัสดุ (Software) อุปกรณ์ (Hardware) ตลอดจนเทคนิควิธีการ (Techniques and Methods) ต่าง ๆ มาช่วยในการถ่ายทอดเรื่องราว ข่าวดสาร ความรู้ เหตุการณ์ แนวความคิดและ สถานการณ์ เป็นต้น จากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน เพื่อให้การถ่ายทอดเรื่องราวดังกล่าวนี้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

คุณค่าของสื่อการศึกษา

สื่อการศึกษาหรือสื่อการสอนนั้น โดยทั่วไปมีคุณค่าอย่างยิ่งในเรื่องของการเรียนรู้ เพราะจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยถ่ายทอดความรู้ หรือการศึกษาค้นคว้าไปยังผู้รับการถ่ายทอด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก และรวดเร็ว ซึ่งได้มีนักการศึกษาและนักเทคโนโลยีการศึกษา ได้สรุปคุณค่าของสื่อการสอน หรือสื่อการศึกษาไว้ ดังนี้

เป็รื่อง กุมภ (2529 : 1) ได้กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนโดยทั่วไปมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อระบบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นตัวช่วยให้การถ่ายทอดความรู้หรือการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สะดวกและรวดเร็ว ซึ่งสามารถสรุปค่าของการสื่อการเรียนการสอนได้ดังนี้

1. ช่วยให้คุณภาพการเรียนรู้อัฒขึ้น เพราะมีความจริงจังและมีความหมายชัดเจนต่อผู้เรียน

2. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ในปริมาณมากขึ้นในเวลาจำกัด

3. ช่วยให้ผู้เรียนสนใจและมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกระบวนการเรียนการสอน

4. ช่วยให้ผู้เรียนประทับใจความรู้สึก และทำอะไรได้เร็วและดีขึ้น

5. ช่วยส่งเสริมการคิดและการแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

6. ทำให้ผู้เรียนรู้อาสามารถเข้าใจในสิ่งที่ยากได้รวดเร็วขึ้น กล่าวคือ

6.1 ทำสิ่งที่ซับซ้อนให้ง่ายขึ้น

6.2 ทำนามธรรมให้เป็นรูปธรรมขึ้น

6.3 ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวเร็วให้ดูช้าลง อันจะทำให้ศึกษาได้

6.4 ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวช้าให้เร็วขึ้น เพื่อศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลง

6.5 ทำสิ่งที่ใหญ่มาสื่อให้เล็กลง เพื่อสะดวกแก่การศึกษา

6.6 ทำสิ่งที่เล็กมาก ๆ ขยายขนาดให้ใหญ่ เพื่อให้สามารถศึกษาได้

6.7 สามารถนำสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตมาศึกษาได้

6.8 สามารถนำสิ่งที่อยู่ไกล ลึกลับ มาศึกษาได้

จันทร์ฉาย เตมิชาคาร (2533 : 7-9) ได้กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการศึกษาว่า ในแง่สื่อกับผู้สอนนั้นยังผลในสิ่งต่อไปนี้คือ

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนทั้งด้านแรงงานและเวลา

2. ผู้สอนจะสนุกสนานกับการสอน เพราะเปลี่ยนจากการยืนสอนหน้าชั้นมาเป็นการใช้อุปกรณ์ และเทคนิควิธีการ

3. ผู้สอนจะเห็นคุณค่าของสื่อและเทคนิคที่จะใช้กับผู้เรียน

4. ครูที่พูดไม่เก่งจะมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

5. ช่วยให้ผู้สอนมีโอกาสร่างประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนในแง่สื่อกับผู้เรียนนั้นยังผลดังต่อไปนี้คือ

1. กระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน
2. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อนในเนื้อหาวิชาบางวิชาได้ง่าย
3. ช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลในแง่ความสนใจ บุคลิกภาพ ทั้งความสามารถในการเรียนรู้ เข้าใจปัญหา และศักยภาพแห่งความคิดสร้างสรรค์
4. ผู้เรียนมีโอกาสมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น
5. ช่วยนำประสบการณ์ภายนอกชั้นเรียน หรือนอกโรงเรียนเข้ามาให้ผู้เรียนได้รับรู้ และเรียนรู้ได้โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปยังที่ไกล ๆ

อีริกสัน (Erickson, 1968 : 112) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษา หรือสื่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. สื่อการเรียนการสอนจะช่วยเพิ่มประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ตัวอย่าง เช่น ผู้เรียนที่ไม่มีโอกาสเดินทางไปต่างประเทศไกล ๆ แต่ดูภาพยนตร์เกี่ยวกับประเทศนั้น มาฉายให้ดู ผู้เรียนก็จะเกิดประสบการณ์ที่กว้างขวางยิ่งขึ้น
2. สื่อการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้หลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น การใช้บทเรียนจากวิทยุ โทรทัศน์ เครื่องฉาย หรือบทเรียนสำเร็จรูปเข้าช่วยในการเรียนการสอน
3. สื่อการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการตอบสนองที่คาดหวังจะให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เช่น การให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากบทเรียนสำเร็จรูป หรือศูนย์การเรียน เป็นต้น
4. สื่อการเรียนการสอนจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมหลาย ๆ รูปแบบ ตัวอย่างเช่น การใช้ศูนย์การเรียนจะกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักการอภิปราย การสาธิต การแสดง นวัตกรรม เป็นต้น
5. สื่อการเรียนการสอนจะช่วยสอนสิ่งที่อยู่ในที่ลับไม่สามารถนำมาให้ดูโดยตรงได้ ตัวอย่างเช่น การใช้ภาพยนตร์การ์ตูนแสดงกระบวนการทำงานของอะตอม เป็นต้น
6. สื่อการเรียนการสอนจะช่วยในการสื่อความหมายระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนให้ชัดเจน เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น
7. สื่อการเรียนการสอนจะช่วยในการวินิจฉัย หรือการซ่อมเสริมผู้เรียนได้ ตัวอย่าง เช่น การใช้แบบเรียนสำเร็จรูปสำหรับผู้เรียนที่เรียนช้ากว่าปกติ

บราวน์ และคนอื่น ๆ (Brown and others. 1983 : 10-11) จัดสแต็คชันอุปกรณ์เข้ารวมอยู่ในสื่อการศึกษา (Education Media for Learning) โดยแบ่งตามคุณสมบัติของอุปกรณ์ออกเป็น 2 ประเภท ประเภทแรกได้แก่ สื่อเบาหรือสื่อเล็ก (Software or Small Media) สื่อประเภทนี้มีคุณสมบัติในการบันทึกเก็บเนื้อหาสาระที่เป็นความรู้ไว้ในรูปลักษณะและรายการต่าง ๆ เช่น फिल्मภาพยนตร์ รายการวิทยุโทรทัศน์ รายการวิทยุกระจายเสียง ภาพสไลด์ फिल्मสตริป ภาพโปร่งใส แถบบันทึกภาพ แถบบันทึกเสียง ไมโครฟิล์ม โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ประเภทที่สองได้แก่ เครื่องมือทางการศึกษา (Equipment for Learning) ที่เรียกว่า สื่อหนักหรือสื่อใหญ่ (Hardware or Big Media) เครื่องมือประเภทนี้มีคุณสมบัติในการถ่ายทอดเนื้อหารายการที่บันทึกไว้ในสื่อประเภทแรกให้แก่ผู้เรียนฟังเสียงหรือดูภาพได้ เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกภาพ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉาย फिल्मสตริป เครื่องฉายภาพเหนือศีรษะ เครื่องไมโครฟิช เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ประเภทของสื่อการศึกษา

นักการศึกษาหรือนักเทคโนโลยีทางการศึกษาได้จัดหมวดหมู่หรือประเภทของสื่อการศึกษา สื่อการสอน หรือเทคโนโลยีทางการศึกษา ตามแนวความคิดที่แตกต่างกัน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ชม ภูมิภาค (2524 : 19) ได้แยกสื่อเป็น 8 พวก คือ

1. อุปกรณ์หรือเครื่องมือ (Equipment หรือ Hardware หรือ Big Media) เป็นเรื่องของเครื่องยนต์กลไก ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหลาย ได้แก่ เครื่องฉายต่าง ๆ เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ เครื่องบันทึกเทป เครื่องเล่นแผ่นเสียง พวกนี้จะต้องอาศัยสื่อประเภทวัสดุ เพื่อนำสารออกไปยังผู้รับสาร

2. วัสดุ (Software) หรือสื่อเล็ก (Small Media) สื่อพวกนี้บางอย่างทำงานเองได้ บางอย่างต้องใช้กับสื่อใหญ่ (Big Media)

3. วิธีการ สื่อประเภทนี้อาจจะเป็นการกระทำ เป็นการปฏิบัติ ซึ่งอาจจะใช้สื่อประเภทเบาตัวก็ได้ พวกวิธีการก็มีละคร การสาธิต การนิเทศการ และอื่น ๆ

มนตรี แฉมกลีกร (2526 : 5-7) ได้แบ่งประเภทของสื่อการศึกษาหรือสื่อการเรียนการสอนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. สื่อประเภทวัสดุ (Software) หมายถึง สื่อที่มีลักษณะเป็นตัวอ้อมหรือเก็บความรู้ซึ่งสามารถจำแนกย่อยได้เป็น 2 ลักษณะ

1.1 วัสดุประเภทที่ให้หรือถ่ายทอดความรู้ได้โดยตัวของมันเอง ได้แก่ แผนที่ ลูกโลก หุ่นจำลอง รูปภาพ แผนภูมิ แผนสถิติ แผนภาพ ฯลฯ ทั้งนี้ไม่ต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นใดช่วย

1.2 วัสดุประเภทที่ให้หรือถ่ายทอดความรู้ไม่ได้โดยตัวของมันเองต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นช่วย ได้แก่ แผ่นเสียง ม้วนเทป फिल्मชนิดต่าง ๆ รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ ฯลฯ จะพบว่าวัสดุประเภทหลังนี้ต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นเข้าช่วยจึงจะสามารถให้ข่าวสารได้ เช่น फिल्मต้องใช้กับเครื่องฉาย เป็นต้น

2. สื่อประเภทอุปกรณ์ (Hardware) หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวผ่านที่ทำให้ข้อมูลหรือความรู้ที่อยู่ภายในวัสดุสามารถนำออกมาใช้หรือเรียนรู้ได้ ซึ่งได้แก่ เครื่องมือทั้งหลาย เช่น

- 2.1 เครื่องฉายภาพยนตร์
- 2.2 เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ
- 2.3 เครื่องรับโทรทัศน์
- 2.4 เครื่องเล่นแผ่นเสียง
- 2.5 เครื่องส่งวิทยุ
- 2.6 เครื่องขยายเสียง
- 2.7 ไมโครโฟน
- 2.8 ลำโพง

3. สื่อประเภทเทคนิคและวิธีการ (Techniques and Methods) หมายถึง สื่อที่มีลักษณะที่เป็นแนวความคิดหรือรูปแบบขั้นตอนในการดำเนินกิจการ ซึ่งไม่มีลักษณะเป็นวัสดุหรืออุปกรณ์ แต่หากขั้นตอนหรือเทคนิควิธีการยุ่งยากซับซ้อนอาจนำวัสดุอุปกรณ์มาช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพรวดเร็วทันได้ สื่อประเภทเทคนิคและวิธีการ ได้แก่

- 3.1 วิธีระบบ
- 3.2 การจัดทัศนศึกษาหรือศึกษานอกสถานที่
- 3.3 การจัดการเรียนแบบศูนย์การเรียน
- 3.4 การสอนเป็นคณะ

3.5 การสอนจุลภาค

3.6 การสอนแบบเบญจฉันทน์ เป็นต้น

สุรชัย สิกขามันฑิต (2528 : 3-4) เรียกสื่อการสอนในชื่อของวัสดุและเครื่องมือ เทคโนโลยีทางการศึกษา และได้จำแนกประเภทของวัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษาออกเป็น

3 ประเภท คือ

1. วัสดุสามมิติ ได้แก่ ของจริง ของจำลอง หุ่นตัดส่วน เป็นต้น
2. วัสดุสองมิติ แบ่งได้เป็น 3 ประเภทย่อย คือ

2.1 วัสดุสองมิติทึบแสง ได้แก่ ภาพถ่าย ภาพวาด แผนภูมิ แผนภาพ ภาพพลิก แผนสถิติ แผนที่ ภาพโฆษณา การ์ตูน การ์ตูนเรื่อง บัตรคำหรือบัตรภาพสำหรับการใช้อย่างอิสระ หรือใช้กับแผ่นป้ายไฟฟ้า แผ่นป้ายผ้าสาหลี แผ่นป้ายแม่เหล็ก แผ่นป้ายกระเป๋านั่ง และวัสดุพิมพ์อื่น ๆ

2.2 วัสดุสองมิติโปร่งแสง ได้แก่ สไลด์ फिल्मสตริป แผ่นภาพโปร่งใส เป็นต้น

2.3 วัสดุสองมิติเคลื่อนไหวโปร่งแสง ได้แก่ ภาพยนตร์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ 16 มม. หรือ 8 มม. फिल्मลูป เป็นต้น

3. วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ใช้กับเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น เทปเสียง เทปภาพโทรทัศน์ วัสดุโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ

เกอร์ลัช และอีลี (เสาวณีย์ สิกขามันฑิต. 2528 : 210-211 ; อ้างอิงมาจาก Gerlach and Ely. 1979 : 243) ได้แบ่งประเภทของสื่อการศึกษา หรือสื่อการเรียนการสอนออกเป็น 8 ประเภท คือ

1. ของจริง (Real Things) รวมทั้งสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ การสาธิตของจริงค่อนข้างจะต่างกับสื่ออื่นที่ไม่สามารถจะใช้นแทนวัสดุหรือเหตุการณ์ได้ ทำทั้งสองได้อย่าง เด็กชั้นประถมปีที่ 4 ที่ครูพาไปดูกระบวนการในการทำนมสด โดยการทัศนศึกษา เด็กได้ชิมนมสดที่ทำให้สะอาดแล้วเป็นการที่เด็กได้สัมผัสกับของจริง

2. วาณสัญลักษณ์ (Verbal Presentations) วาณสัญลักษณ์รวมไปถึงสิ่งพิมพ์ (Printed Materials) เช่น คำรา คำมือ คำพูดที่เขียนลงบนกระดานชอล์ค ข้อที่เขียนลงป้ายนิเทศ การใช้วาณสัญลักษณ์นั้นใช้ผสมกับสื่ออื่น ๆ เช่น เป็นคำบรรยายภาพ เป็นเชื้อเรื่องในฟิล์มสตริปหรือสไลด์ หรือเป็นตัวพิมพ์ เพื่อเป็นแนวทางการบันทึกเสียง หรือเป็นแถบเสียงที่อยู่ในฟิล์มภาพยนตร์

3. วัสดุกราฟิก (Graphic Presentations) เช่น แผนภูมิ แผนภาพ แผ่นที่ แผนผัง ภาพวาด ไปสเตอร์ การ์ตูน เป็นต้น วัสดุประเภทนี้นอกจากจะนำมาใช้โดยตรงแล้วยังปรากฏในหนังสือตำราแบบเรียน หนังสืออ้างอิงต่าง ๆ สิ่งที่อยู่ในสไลด์ในฟิล์มสกรีนหรือในแผ่นภาพโปสเตอร์

4. ภาพนิ่ง (Still Picture) เป็นภาพถ่ายของวัตถุต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ประกอบเป็นภาพนิ่ง ภาพถ่าย อาจปรากฏเป็นรูปภาพในตำรา ป้ายนิเทศ สไลด์ ฟิล์มสกรีน แผ่นภาพโปสเตอร์ ภาพนิ่งเป็นภาพที่ได้บันทึกหรือกอบไว้วัตถุจริง ๆ หรือเหตุการณ์ทั้งใหญ่หรือเล็ก

5. ภาพเคลื่อนไหว (Motion Picture) ได้แก่ ภาพยนตร์หรือเทปโทรทัศน์ มีทั้งสีและขาวดำ ซึ่งถ่ายจากชีวิตจริงหรือจากวัสดุกราฟิก ถ้าเป็นการถ่ายจากของจริงหรือถ่ายเหตุการณ์ อาจจะมีการเคลื่อนไหวตามปกติ แต่ถ้าถ่ายด้วยวิธีถ่ายภาพช้า (Slow Motion) หรือการทิ้งช่วงเวลา (Time Laps) หรือการหยุดภาพ (Stop Motion) วัตถุหรือเหตุการณ์ที่ถูกถ่ายอาจถูกตัดต่อให้สั้นหรือเนิ่นภาพยนตร์หรือเทปโทรทัศน์อาจเป็นแบบเงียบหรือแบบมีเสียง เสียงอาจจะสัมพันธ์กับภาพ ซึ่งบรรยายออกมาสัมพันธ์กับอาชีพกวีต่าง ๆ

6. การบันทึกเสียง (Audio Recording) ได้แก่ เสียงจากเทปบันทึกเสียง แผ่นเสียง ร่องเสียงของฟิล์มภาพยนตร์ เป็นต้น เสียงสามารถตัดต่อได้ ความสำคัญของการบันทึกเสียง คือ การใช้วรรณวัสดุมาบันทึกนั่นเอง

7. บทเรียนโปรแกรมสำเร็จรูป (Programmed Instruction) เป็นสื่อที่จัดลำดับขั้นตอนในสิ่งที่จะสอน อาจจะใช้สื่อประเภทสัญลักษณ์ทัศนวัสดุ หรือโสตวัสดุเข้าช่วย เช่น บทเรียนโปรแกรมที่ใช้กับเครื่องช่วยสอนหรือใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ บทเรียนโปรแกรมนี้สามารถทำใช้กับสื่อชนิดต่าง ๆ หรือใช้ผสมกัน เช่น สไลด์ เทป ฟิล์มภาพยนตร์ ฟิล์มสกรีน ผู้เรียนจะต้องตอบอย่างรวดเร็ว ก่อนที่เนื้อหาในรอบ (Frame) ใหม่จะปรากฏออกมาอีก ผู้เรียนจะรู้ได้ทันทีว่าเขาจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว

8. สถานการณ์จำลอง (Simulation) สถานการณ์จำลองก็เป็นสถานการณ์ซึ่งจัดขึ้นใกล้เคียงกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์จริง เช่น การจำลองการทัศนศึกษาโดยทำสภาพถนนจำลองและให้คนขับทดลองขับหลบหลีกเครื่องกีดขวาง เป็นต้น การใช้สถานการณ์จำลองสามารถใช้ร่วมกับสื่ออื่น ๆ เช่น เครื่องมองกล เทปบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพยนตร์ สไลด์ของจริง เป็นต้น

การเลือก การผลิตและการใช้สื่อการศึกษา

การเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา หรือสื่อการเรียนการสอนนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะผู้ที่ถ่ายทอดความรู้ต้องเข้าใจและสามารถทำได้ถูกต้อง แม้ว่าจะมีสื่อในการถ่ายทอดที่ดีเพียงใดก็ตาม ถ้าผู้ใช้ไม่สามารถใช้ได้ถูกต้อง ก็ไม่อาจช่วยให้การเรียนรู้ได้ขึ้นได้ ดังนั้นจึงได้มีนักการศึกษาและนักเทคโนโลยีทางการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษาไว้หลาย ๆ ท่าน ดังนี้

สันเท็ก ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข (2524 : 44) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการเลือกสื่อการเรียนการสอนว่าต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. จุดมุ่งหมายของการสอนและเนื้อหาวิชา
2. รูปแบบและระบบของการเรียนการสอน
3. ลักษณะของผู้เรียน
4. เกณฑ์เฉพาะของสื่อ
5. วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่

มณเตรี แยมกสิกร (2526 : 59-90) กล่าวถึง หลักการเลือกสื่อการศึกษาหรือสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า การเลือกสื่อเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนมีหลักที่ควรพัฒนาดังนี้ คือ

1. เลือกสื่อที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสอน
2. เลือกสื่อที่มีความเหมาะสมกับคุณลักษณะของผู้เรียน อาทิ ความรู้ ความสนใจ ประสบการณ์เดิม ความสามารถในการตีความหมายจากสื่อการสอน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นต้น
3. เลือกสื่อที่มีความเหมาะสมกับสภาพของการเรียนการสอน เช่น การสอนเป็นกลุ่มย่อย การสอนเป็นกลุ่มใหญ่ เป็นต้น
4. เลือกสื่อที่สามารถหาได้ง่ายภายในท้องถิ่น หรืออาจผลิตขึ้นได้ด้วยวัสดุราคาเขาหรือวัสดุเหลือใช้
5. เลือกสื่อที่มีประสิทธิภาพสูงพอสมควร และสื่อนี้ควรมีความสามารถในการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามประเภทของการเรียนรู้ในการสอนแต่ละครั้ง
6. เลือกสื่อที่มีความสะดวกต่อการใช้ ไม่ยุ่งยากซับซ้อนมากเกินไปจนเกินเวลาของการสอนหรือใช้เวลานานเกินไป

ประหัต จีระวรพงษ์ (2527 : 80-81) อธิบายหลักการเลือกสื่อการศึกษาว่า ผู้สอนควรพิจารณาหลักการเลือกสื่อบนพื้นฐานของจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ และความสอดคล้องกับ คุณลักษณะของผู้เรียน โดยมีข้อควรพิจารณาดังนี้

1. ทำความเข้าใจ วิเคราะห์จุดประสงค์ของการสอน แนวทางการปฏิบัติ เงื่อนไข การเรียนรู้ และส่วนประกอบของรูปแบบของสื่อให้ชัดเจน

2. พยายามหาแหล่งทรัพยากร และข้อมูลเกี่ยวกับสื่อที่เหมาะสมจากแหล่งต่าง ๆ เช่น คู่มือ (Catalogs) และรายการที่ปรากฏในหนังสือต่าง ๆ

3. เลือกสื่อที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้

4. สามารถคาดการณ์ได้ว่าประสิทธิภาพการเรียนรู้จากสื่อเหล่านี้จะส่งผลต่อ กระบวนการเรียนและบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างไร

5. สื่อที่เลือกมานั้นมีความถูกต้อง สอดคล้องกับประสิทธิภาพทางการเรียน ทั้งเป็น รายบุคคลและเป็นกลุ่มผู้เรียน

6. เลือกสื่อที่สอดคล้องกับวิธีสอนต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพและสถานการณ์ใหม่ ๆ เพื่อใช้กับการเรียนเป็นรายบุคคล หรือกลุ่มใหญ่ หรือการสอนเป็นคณะ

7. เลือกสื่อที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียน

8. วางแผนและเตรียมการใช้สื่อต่าง ๆ ที่เลือกสรรแล้วให้สามารถปฏิบัติได้

โดยสะดวก

9. วางแผนและเตรียมการสนับสนุนการผลิตสื่อที่จำเป็นเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ มากที่สุด

10. ทดสอบกระบวนการเลือกสื่อ โดยอาศัยหลักวิชาการสังเกตและการใช้ตาม จุดมุ่งหมายของการสอน

จันทร์ฉาย เตมีชาคาร (2533 : 26-36) อธิบายไว้ว่า ในการเลือกสื่อที่จะนำ มาใช้ประกอบการเรียนการสอนหรือการศึกษานั้น มีวิธีการดังนี้

1. เลือกสื่อให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้

2. เลือกสื่อให้เป็นประโยชน์ต่อเนื้อหา

3. เลือกสื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน

4. เลือกสื่อที่สามารถทดสอบได้ชัดเจน ถูกต้อง และเชื่อถือได้

5. คุณค่าของสื่อต้องเหมาะสมกับราคา

6. เข้ากันได้กับสิ่งแวดล้อมที่จะใช้สื่อนี้

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1976 : 10-16) ได้กำหนดขั้นตอนในการเลือกสื่อการศึกษา หรือสื่อการเรียนการสอนออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การให้ข้อมูลหรือการสอน (Information or Instruction) ในการที่จะตัดสินใจว่าจะกำหนดวิธีการสอนและเนื้อหา นั้น จำเป็นจะต้องคำนึงถึงวิธีการถ่ายทอดความรู้ว่าจะใช้วิธีการให้ข้อมูลหรือวิธีสอน เนื่องจากวิธีการถ่ายทอดดังกล่าวจะมีผลต่อการกำหนดสื่อการเรียนการสอนต่อผู้เรียน โดยวิธีการให้ข้อมูลผู้เรียนจะเป็นผู้ใช้สื่อโดยตรง แต่ถ้าใช้วิธีสอนผู้สอนจะเป็นผู้ใช้สื่อและผู้เรียนจะเป็นผู้สนองตอบ ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงเนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ
2. ขั้นตัดสินใจเลือกวิธีการถ่ายทอด (Transmission Method) การใช้สื่อในลักษณะของการสอน ผู้สอนจะต้องทำหน้าที่ใช้สื่อนั้นประกอบการสอนโดยตรง เช่น การบรรยาย การสาธิต การทดลอง เป็นต้น สื่อนั้นจะต้องทำหน้าที่เป็นอุปกรณ์ของการสอน (Instructional Aids) แต่ถ้าใช้สื่อในลักษณะของการให้ข้อมูล สื่อนั้นจะทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน (Instructional Media) โดยผู้สอนจะมีบทบาทเพียงผู้ดูแลให้คำแนะนำเท่านั้น
3. พิจารณาลักษณะเฉพาะของบทเรียน (Lesson Characteristics) หมายถึง การพิจารณาจุดประสงค์ของบทเรียนว่ามีความต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในด้านใด (พุทธิพิสัย จิตพิสัย หรือทักษะพิสัย)
4. เลือกระดับของสื่อ (Class of Media) หมายถึง การพิจารณาคุณสมบัติเฉพาะหรือศักยภาพของสื่อแต่ละชนิดว่าจำเป็นต่อบทเรียนนั้น ๆ หรือไม่เพียงไร เช่น สื่อนั้นจำเป็นต้องเคลื่อนไหวหรือไม่ จำเป็นต้องเป็นลักษณะ 3 มิติ หรือจำเป็นต้องใช้เสียงหรือไม่ เป็นต้น
5. ตรวจสอบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการเลือกสื่อ หลังจากที่ได้ตัดสินใจเลือกสื่อตามจุดประสงค์และเนื้อหาวิชาแล้ว จะต้องผ่านการตรวจสอบผลของการใช้สื่อในแง่ของความเหมาะสมต่อการนำเสนอบทเรียนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของการเรียนการสอน ถ้าสื่อไม่เหมาะสมต่อการนำเสนอ จะต้องย้อนกลับมาพิจารณาการเลือกสื่อในขั้นตอนที่ 4 เสียใหม่
6. การพัฒนาและการทดสอบสื่อ เมื่อผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมของสื่อในลักษณะต่าง ๆ แล้ว จะต้องมีการพัฒนาและทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อเป็นครั้งสุดท้าย เพื่อความถูกต้อง ก่อนที่จะนำไปใช้อย่างกว้างขวางต่อไป

สุรชัย สิกขาบัณฑิต (2528 : 5) ได้กล่าวไว้ว่าในการผลิตสื่อเพื่อใช้ในการศึกษานั้น ต้องนำหลักการและทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ในการพิจารณาพอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. วัสดุที่ผลิตขึ้นจะต้องมีประสิทธิภาพในการสื่อความหมาย โดยพิจารณาองค์ประกอบ คือ ผู้ส่ง ผู้รับ สื่อ และข้อมูล (สารสนเทศ) ที่เหมาะสม
2. วัสดุที่ผลิตขึ้นจะต้องออกแบบให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ และสนใจอยากเรียน
3. การจัดเนื้อหาในวัสดุ จะต้องจัดให้เป็นระเบียบมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เกิดความคิดรวบยอดที่ดีที่สุด
4. วัสดุที่ผลิตขึ้นควรมุ่งให้ผู้เรียนได้รับแรงเสริมด้วยรางวัลความสำเร็จ
5. วัสดุที่ผลิตขึ้นจะต้องจัดทำให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญา คือ เด็กเล็กจัดทำวัสดุที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมให้มาก ส่วนเด็กโตขึ้นก็ให้วัสดุที่เป็นนามธรรมมากขึ้น
6. วัสดุบางประเภทอาจผลิตขึ้นเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุดและมีประสิทธิภาพที่สุด
7. วัสดุที่ผลิตขึ้น ควรมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างแท้จริง และลงมือกระทำจริง
8. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดี ถ้าได้เรียนเป็นขั้น ๆ ทีละน้อย ๆ ดังนั้นวัสดุบางประเภทควรผลิตขึ้นเพื่อสนองความต้องการนี้ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอนย่อย ๆ ให้ผู้เรียนตอบสนองเป็นขั้น ๆ เช่น บทเรียนสำเร็จรูปและเครื่องช่วยสอน เป็นต้น

เสาวรีย์ สิกขาบัณฑิต (2532 : 215-216) กล่าวว่า ในการผลิตสื่อการศึกษาแต่ละประเภทนั้น นักเทคโนโลยีทางการศึกษาได้แบ่งระดับการผลิตสื่อไว้ 3 ระดับ คือ

1. ระดับมูลฐาน (Fundamental Level) ระดับนี้เป็นเพียงการเตรียมวัสดุเบื้องต้น เช่น การถ่ายภาพ การถ่ายภาพประกอบภาพยนตร์ หรือสไลด์ การตัดรูปจากวารสารไปถ่ายทำแผ่นภาพโปร่งใส เหล่านี้แม้จะมีวัตถุประสงค์อยู่ในใจ แต่ก็ไม่ต้องมีการวางแผนอะไรมาก บุคคลส่วนมากมักจะเริ่มต้นจากระดับนี้ก่อนที่จะก้าวไปสู่ระดับที่สูงขึ้น
2. ระดับสร้างสรรค์ (Creative Level) ระดับนี้เป็นระดับสูงขึ้นมาจากระดับมูลฐาน ในระดับนี้วัสดุที่จะผลิตจะต้องผ่านการตัดสินใจและมีการวางแผนตามมา มีลำดับขั้นการปฏิบัติที่มากขึ้น เช่น การจัดทำป้ายนิเทศ การทำสไลด์ประกอบเสียง การทำฟิล์มสกริปประกอบเสียง การทำแผ่นภาพโปร่งใสชุด หรือการถ่ายทำภาพยนตร์ 8 มม. เป็นเรื่องราว ทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในระดับมูลฐานก็อาจจะนำมาใช้ในระดับนี้ด้วย

3. ระดับก้าวหน้า (Progressive Level) ระดับนี้เป็นระดับการผลิตขั้นสูงสุด ซึ่งจะรวมเอาสื่อที่จำเป็นเป็นกิจกรรมเดียวกัน เพื่อสนองวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และความต้องการของแต่ละบุคคลหรือเฉพาะกลุ่ม ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนการสอน เช่น การจัดทำชุดการเรียนการสอน ทักษะในระดับมูลฐานและระดับสร้างสรรค์จะต้องนำมาใช้ในระดับนี้ด้วย

ผู้ผลิตสื่อในระดับทั้ง 3 ที่กล่าวมานี้ ไม่จำเป็นต้องเป็นนักเทคโนโลยีทางการศึกษา เสมอไป ครูอาจารย์ทั่วไปที่มีความสนใจก็มีโอกาสทำได้ ถ้าได้รับการฝึกฝนพอควร การผลิตในระดับที่สูงขึ้นจะต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และความชำนาญมากขึ้น ตามลำดับ

ลัดดา ศุภปรีดี (2523 : 68) ได้ให้ข้อเสนอแนะหลักการใช้สื่อไว้ดังนี้

1. ไม่มีวิธีสอนหรือวัสดุประกอบการสอนชนิดใดที่สามารถจะใช้ได้กับนักเรียน และบทเรียนทั่วไป วิธีสอนและวัสดุประกอบการสอนแต่ละอย่างย่อมมีจุดมุ่งหมายเฉพาะของตนเอง
 2. ในบทเรียนหนึ่ง ๆ ไม่ควรใช้สื่อการเรียนการสอนมากเกินไป ควรใช้เพียงแต่เท่าที่จำเป็นเท่านั้น
 3. สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนควรตรงกับบทเรียนและขอบข่ายในการสอน
 4. ครูควรหาโอกาสใช้สื่อการเรียนการสอนในการฝึกทักษะทางภาษา ทั้งในด้าน การเขียน อ่าน และพูดให้แก่เด็ก
 5. สื่อการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเตรียมและการใช้
 6. การใช้สื่อการเรียนการสอนในขอบข่ายการเรียนการสอนทุกครั้ง ครูควรทดลองนำมาใช้สื่อนั้นเสียก่อน จนแน่ใจว่าสามารถใช้ได้อย่างถูกต้อง และได้ผลดีจึงจะนำไปใช้
- ทศพร ดำรงรัตน์ (2528 : 7-8) กล่าวว่า การนำสื่อไปใช้ก็เป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายเพื่อเป็นแนวทาง จึงขอแยกเป็นข้อ ๆ ดังนี้
1. เลือกใช้สื่อที่มีคุณภาพดี โดยยึดจุดมุ่งหมายของการสอน มีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน
 2. เลือกสื่อที่ใช้ให้ตรงกับบทเรียน และขอบข่ายในการสอน
 3. ก่อนใช้สื่อในขอบข่ายการเรียนการสอนทุกครั้ง ครูควรทดลองใช้สื่อนั้นเสียก่อน จนแน่ใจว่าสามารถใช้ได้อย่างถูกต้อง และได้ผลดีจึงจะนำไปใช้

4. ก่อนจะเสนอสื่อจะต้องมีการสร้างความพร้อมให้แก่นักเรียนอย่างเพียงพอ เพื่อให้ นักเรียนเกิดความพร้อมอย่างจริงจัง

5. ไม่ควรใช้สื่อหลายอย่างเกินความจำเป็น การใช้สื่อเสริมสื่อ (Multi-Media) ที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ถ่ายทอดดีขึ้น

6. ครูจะต้องแนะนำนักเรียนให้รู้จักมีปฏิกิริยาและการกระทำที่เหมาะสมต่อการใช้สื่อ เพื่อให้ นักเรียนมีการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ และมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

7. ครูควรหาโอกาสใช้สื่อการสอนในการฝึกทักษะทางภาษา ทั้งในด้านการเขียน การอ่าน และพูดให้แก่เด็ก

ผจญ อ้นธชวันะ (2531 : 116-114) ได้แนะนำแนวทางในการเลือกสื่อการศึกษา ให้เหมาะสม ดังนี้

1. ผู้เรียนสามารถแปลความหมายของสื่อนั้น ๆ ตรงกับเจตนารมณ์ของผู้สอนได้
2. ขนาดของสื่อต้องเหมาะสมกับการมองเห็น
3. การใช้สื่อต้องมีความเที่ยงตรง แม่นยำในเรื่องสัดส่วน กระบวนการ และวิธีการวัด
4. สภาพการสื่อต้องพร้อม และสะดวกในการใช้งาน

วารินทร์ รัชมีพรหม (2531 : 36-38) กล่าวว่า การใช้สื่อเหล่านั้นต้องมีขั้นตอนดังนี้

1. การตรวจสอบสื่อ ก่อนที่จะใช้สื่อ ควรได้ตรวจสอบว่าสื่อเหล่านั้นเหมาะสมกับผู้เรียน และจุดมุ่งหมายหรือไม่ ควรตรวจสอบบริษัทผู้ผลิต ข้อมูล รายงานการประเมินผลสื่อั้น ตลอดจน การประเมินผลสื่อั้นจากผู้ร่วมงานซึ่งเคยใช้มาก่อน และผู้สอนควรได้ตรวจสอบด้วยตนเองด้วย เพื่อจะได้แก้ไขข้อบกพร่องได้ก่อนนำไปใช้จริง

2. การฝึกหัดนำเสนอสื่อ หลังจากได้ตรวจสอบสื่อแล้ว ผู้สอนควรได้ทดลองใช้ด้วย ตนเองอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนนำไปใช้จริง ผู้สอนอาจฝึกหัดการพูด และนำเสนอลำพังตนเองต่อ หน้ากระจกเงาก็ได้ หรืออาจนำเสนอต่อผู้ร่วมงานเพื่อหาข้อบกพร่องแก้ไขจากคำแนะนำของ ผู้ร่วมงาน นอกจากนั้นก็อาจใช้วิธีบันทึกเทปเสียงหรือเทปวิดีโอไว้ และนำมาเปิดฟังหรือดูอีกครั้ง การฝึกหัดนำเสนอสื่อจะเป็นเรื่องสำคัญสำหรับสื่อที่ใหม่ต่อผู้สอน นอกจากทำให้ทราบข้อบกพร่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไขแล้ว ยังทำให้ทราบระยะเวลาในการนำเสนอสื่อั้นด้วย และการฝึกหัดนำเสนอ สื่อยังรวมไปถึงการฝึกหัดบุคลิกภาพ กิริยา ท่าทางการนำเสนอด้วย

ผู้เรียนพอหรือไม่ สะดวกสบายเพียงใด และสิ่งต่อไปนี้เป็นและอยู่ในสภาพใช้การได้หรือไม่ เช่น เครื่องปรับอากาศ ม่านหรือฉากบังแสง ปลั๊กไฟ หลอดไฟ เครื่องมืออุปกรณ์ (Hardware) ที่จะใช้กับวัสดุ (Software)

4. การเตรียมผู้เรียน ได้มีการวิจัยพบว่า ผู้เรียนจะเรียนได้ดีขึ้นอยู่กับการณ์ที่ผู้เรียนได้ถูกเตรียมสำหรับการนำเสนอในอย่างไร แม้แต่ในวงการบินก็พบว่าสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้ชมก็คือ การที่ได้มีการอุ่นเครื่องผู้ชมก่อน การอุ่นเครื่องผู้เรียนนั้น คือ การอารัมภบท เช่น การสรุปเนื้อหาเรื่องที่จะนำเสนออย่างสังเขปก่อน การบอกถึงเหตุผลที่สื่อที่นำเสนอเกี่ยวข้องกับเนื้อหา บอกถึงผลประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ ตลอดจนตัวชี้แนะที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจต่อการนำเสนอ นอกจากนั้นการเตรียมผู้เรียนอาจทำได้โดยการเสนอคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคย หรือการใช้เทคนิคพิเศษในการเสนอภาพก็จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเป็นการเตรียมผู้เรียนด้วย

5. การนำเสนอสื่อ ในการนำเสนอสื่อให้ได้ผลถึงขีดสูงสุดของจุดมุ่งหมายนั้น ผู้สอนอาจจะต้องปฏิบัติตนเหมือนนักแสดง เพื่อเรียกร้องความสนใจจากผู้ชม Heinrich ได้นำเสนอความคิดของนักแสดงด้านโสตทัศน (AV Showmanship) ไว้โดยสังเขปดังนี้

5.1 ผู้สอนเปรียบเสมือนเป็นสื่อด้วยตัวเอง ผู้สอนต้องเป็นตัวเองอย่างธรรมชาติ พยายามหลีกเลี่ยงกริยาที่ไม่เหมาะสม เช่น บิดผ้าเช็ดหน้า ขมวดเส้นผม หรือมีสร้อยคำ "อ้อ" "อ้อ" ฯลฯ

5.2 ให้ระลึกตลอดเวลาว่าห้องเรียนก็คือเวทีการแสดง ควรยืนอยู่ตรงกลางหน้าเวทีเพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้เรียนตลอดเวลา มีการเคลื่อนไหวบ้างพอสมควร มีการใช้สายตาสัมผัสกับผู้เรียน มีการเว้นระยะการพูดเมื่อจบบทเรื่องใหม่ เป็นต้น

5.3 ทำให้สภาพการเรียนรู้สึกเบาสบาย เช่น มีตลกขำขันแทรก จะทำให้ผู้เรียนรับสิ่งที่เรียนมากขึ้น แต่พึงระวังว่า การทำขำขันควรสืบเนื่องต่อจากสภาพการเรียนอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่พยายามตลกทำขำโดยไม่เข้ากัน และต้องหลีกเลี่ยงคำตลกแบบเสียดสี ตลกที่ทำให้ผู้อื่นต่ำต้อย หรือตลกที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

5.4 เสนอสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนแปลกใจ เช่น การสรุปที่แปลก หรือการเสนอภาพที่แปลกและประทับใจ

5.5 พยายามควบคุมความสนใจให้มีอยู่ตลอดไป การใช้สายตาของผู้สอนกวาดไปสับตาผู้เรียนโดยทั่วถึงกัน ก็อาจควบคุมความสนใจของผู้เรียนได้ และถ้าใช้สื่อประเภทฉายสไลด์แล้วก็ควรปิดเครื่องฉาย จะทำให้ผู้เรียนและสายตาจากจอฉายมาสนใจผู้สอนต่อไป

5.6 ความคมชัดเสียงและภาพสัมพันธ์กัน การใช้ประเภทฉาย เช่น สไลด์ ฟิล์มสกรีน ควรให้เสียงและภาพสัมพันธ์กัน ถ้าไม่ได้มีการบันทึกเสียงให้สัมพันธ์กับภาพไว้ก่อน การบรรยายด้วยตนเองขณะสอนก็ควรให้สัมพันธ์กับภาพ โดยให้สัญญาณให้มีการเลื่อนภาพ หรือ อาจใช้เครื่องควบคุมภาพระยะไกล (Remote Control) ด้วยตนเอง การบอกผู้ช่วยเลื่อนภาพ ด้วยคำว่า "ภาพต่อไปครับ/ค่ะ" เป็นการรบกวนผู้สอนอย่างมาก จึงควรหลีกเลี่ยง

ศิริพงศ์ พยอมรัมย์ (2533 : 103) ได้อธิบายหลักการทั่วไปในการใช้สื่อการศึกษา ประกอบการสอน ดังต่อไปนี้

1. สื่อการสอนที่นำมาใช้จะต้องเข้ากับเรื่องราวที่กำลังบรรยายอยู่จริง
2. สื่อการสอนที่นำมาใช้ควรปรับให้เหมาะสมกับความสนใจ ประสบการณ์ และระดับสติปัญญาของผู้เรียน
3. ประมาณเวลาที่จะใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมพอดีอย่างแน่นอน อย่าให้ช้าจนเป็น การล่วงเวลาบรรยายหรือใช้เร็วจนผู้เรียนตามไม่ทัน
4. วางแผนล่วงหน้าก่อนรอบคอบว่าจะเลือกใช้สื่อการสอนอะไร กับเนื้อหาบรรยาย ตอนใด และอย่างไร
5. ชักชวนวิธีใช้สื่อการสอนที่เตรียมไว้ให้คล่องแคล่วมั่นใจ การใช้สื่อการสอนบาง ประเภทจำเป็นต้องมีผู้ช่วย ในกรณีจำเป็นต้องตระเตรียมชักชวนกันให้เรียบร้อยก่อนล่วงหน้า
6. สื่อการสอนที่จะนำมาใช้จะต้องมีขนาดใหญ่พอที่ผู้เรียนทุกคนจะเห็นได้อย่างชัดเจนทั่วถึง สื่อประเภทเสียงจะต้องมีเสียงดังพอที่ผู้เรียนจะได้ยินอย่างชัดเจน สม่่าเสมอ และทั่วถึง
7. สื่อการสอนควรให้ผู้ดูได้อ่านเข้าใจในเนื้อหาที่สำคัญในทันที ดังนั้นจึงไม่ควรใช้ข้อความที่ยาวจนเกินไป ถ้ามีรายละเอียดมากควรเสนอแยกเป็นส่วน ๆ
8. ในขณะที่ใช้สื่อการสอนอย่ายืนอยู่ระหว่างสื่อที่กำลังใช้กับผู้เรียน ควรยืนอยู่ด้านข้างหรือด้านหลัง และไม่ควรยืนหันหลังให้ผู้เรียน ควรหันหน้าไปทางผู้เรียนเสมอ
9. ในขณะที่กำลังใช้สื่อประกอบการบรรยาย ควรพูดกับผู้เรียน อย่าพูดกับตัวสื่อ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียน และยังสามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนได้อีกด้วย
10. เมื่อยังไม่ถึงเวลาที่จะใช้สื่อ ควรซ่อนหรือปิดบังสื่อไว้ก่อน เพราะถ้าเปิดเผยสื่อให้ผู้เรียนเห็น ผู้เรียนอาจไม่สนใจการบรรยาย
11. ตัวอักษรที่ใช้ประกอบสื่อ เช่น แผนภาพ แผนภูมิ แผนที่ รูปภาพควรมีขนาดใหญ่ อ่านง่าย และชัดเจน

12. อย่าปล่อยให้ผู้เรียนต้องรอคอยการบรรยายต่อเนื่องเกินไป โดยที่ผู้สอนมีแต่เริ่มสอนอยู่ เพราะถ้าผู้เรียนเสียความตั้งใจในการเรียนไปแล้ว ยากที่จะเรียกความตั้งใจกลับคืนมาได้

13. อุปกรณ์ประกอบการใช้สื่อ เช่น ที่ตั้ง แผง ขาตั้ง สวิตช์ไฟ ม่านบังแสงจะต้องเตรียมไว้ล่วงหน้าให้เรียบร้อย

14. การให้ผู้เรียนดูสื่อการสอนเป็นรายบุคคลระหว่างการบรรยายและส่งต่อ ๆ กันไปจนครบนั้น หากไม่จำเป็นจริง ๆ แล้วไม่ควรใช้ เพราะจะทำให้ผู้เรียนเสียเวลา เสียความตั้งใจ เกิดความไม่เป็นระเบียบ ถ้าจะแจกสื่อควรหยุดการบรรยายและชี้แจงสั้น ๆ ก่อนแจกสื่อ

โนแอล และเลียวนาร์ด (สัทสันต์ แก้วม่วง. 2537 : 21-22 ; อ้างอิงมาจาก Noel and Leonard. 1962 : 26-28) ซึ่งได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกใช้สื่อการสอนไว้ดังนี้

1. ความเหมาะสมกับระดับอายุ และสติปัญญาของนักเรียน
2. เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของนักเรียน
3. เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน
4. เหมาะสมกับเรื่องที่สอน
5. มีลักษณะน่าสนใจ
6. ตรงกับจุดมุ่งหมายในการสอน
7. ไม่ทำให้เสียเวลาในการใช้มากเกินไป
8. ให้ความคิดรวบยอดที่ง่ายและไม่ซับซ้อนเกินไป
9. เป็นแบบง่าย ๆ
10. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาดีขึ้น
11. ช่วยในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีแก่นักเรียน
12. ช่วยเพิ่มทักษะให้แก่เด็กเรียน
13. ให้ผลดีต่อการเรียนการสอนมากที่สุด
14. มีราคาไม่แพงเกินไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา สื่อการสอน หรือ เทคโนโลยีทางการศึกษานั้นเมื่ออยู่เป็นจำนวนมากทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศในระดับ การศึกษาต่าง ๆ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทอนำงานวิจัยต่าง ๆ มาเสนอ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

บิลชิค (Bilchick. 1970 : 2606-2607) ได้ทำการศึกษาการใช้สื่อทาง ทัศนศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐโอไฮโอ ผลการวิจัยพบว่า สื่อทัศนศึกษาที่โรงเรียน มีอยู่นั้นไม่เพียงพอต่อการประกอบการเรียนการสอน ในโรงเรียนบางแห่งไม่สามารถใช้อุปกรณ์ ประเภทเครื่องฉายได้ เพราะสภาพของโรงเรียนไม่เหมาะสม โรงเรียนบางแห่งยังขาดอุปกรณ์ ประเภทเครื่องบันทึกเสียง และเครื่องฉายอีกมาก ในขณะที่โรงเรียนบางแห่งมีอุปกรณ์โทรทัศน์ วงจรปิด บางแห่งยังสามารถส่งโทรทัศน์ และกระจากเสียงได้เอง

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการผลิต การใช้สื่อการสอนของครูในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่จะมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดงบประมาณในการผลิตจัดหา โรงเรียนมีสื่อไม่น้อยไม่เพียงพอต่อการ ใช้ ครูขาดความรู้ในการผลิตการใช้สื่อ ไม่มีครูแนะนำการใช้สื่อ และต้องการมีศูนย์สื่อใน โรงเรียนสื่อที่มีมาก และใช้มากที่สุดคือ สื่อประเภทรูปภาพ ฯลฯ

อาร์เตอร์เบอร์รี่ (Arterbury. 1972 : 4825-4826A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ทัศนศึกษาของครูในเท็กซัส โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าครูได้ใช้ศูนย์บริการหรือไม่ และศึกษาสาเหตุที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการ ใช้ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ยังมีบริการแก่ครูนานเท่าไร ครูที่ใช้บริการทัศนศึกษาปรแกรมก็มีมากขึ้นเท่านั้น
2. ครูที่สอนวิชาเฉพาะ และครูประถม ใช้บริการที่ศูนย์จัดตั้งมากกว่าครูในชั้นมัธยม และเตรียมอุดมศึกษา
3. ครูสังคมศึกษามีแนวโน้มในการใช้บริการบ่อยครั้งที่สุด ขณะที่ครูคณิตศาสตร์มีแนวโน้ม ในการใช้น้อยครั้ง
4. ครูที่ได้รับการฝึกอบรมการใช้ทัศนศึกษาปรแกรม จะใช้ทัศนศึกษาปรแกรมประกอบการสอน มากกว่าครูที่ไม่ได้รับการอบรม
5. การรับส่งทัศนศึกษาปรแกรมที่เสียค่าใช้จ่าย เป็นอุปสรรคต่อการ ใช้ทัศนศึกษาปรแกรม

มาร์เกสส์ (สฺซันต์ แก้วม่วง. 2537 : 31 ; อ้างอิงมาจาก Margales. 1969 : 206) ได้ศึกษาถึงทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนใหม่ ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยจัดมาบริการแก่อาจารย์ในคณะต่าง ๆ ได้ใช้เครื่องมือและวัสดุทัศนศึกษาในการสอน ดังนี้

1. อาจารย์ผู้สอนนิยมใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะมากที่สุด กระดานดำใช้รองลงมา และใช้เครื่องฉายภาพทาบแสง และเครื่องช่วยสอนน้อยที่สุด

2. ความนิยมในการใช้เครื่องมือและวัสดุทัศนศึกษามากหรือน้อย เป็นเพราะ

2.1 วัสดุทัศนศึกษาที่มีอยู่ไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สำคัญได้หมด

2.2 เสียเวลาในการเตรียมตัวและคัดเลือกสื่อการเรียนการสอน

2.3 คณะอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ หรือได้รับการอบรมฝึกฝนการใช้เครื่องมือการเรียนการสอนมาก่อน

2.4 ขาดห้องเรียนที่เหมาะสมสำหรับใช้เครื่องมือและวัสดุทัศนศึกษา

2.5 วัสดุทัศนศึกษาที่นำมาบริการให้ใช้นั้น ส่วนมากจะเก่า ชำรุด และล้าสมัย

2.6 ไม่ได้รับวัสดุทัศนศึกษาที่ต้องการ

2.7 มีงบประมาณให้น้อย

2.8 รูปร่างหน้าตาของเครื่องมือ และวัสดุทัศนศึกษาไม่ดึงดูดใจอยากใช้

2.9 ภาควิชาต่าง ๆ ไม่สนับสนุนในการใช้เครื่องมือและวัสดุทัศนศึกษา

ไฟร์สัน (Faison. 1990 : 132) ได้ศึกษาเรื่องการใช้สื่อการศึกษาที่สามารถจัดหาได้ในการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งผลของการศึกษาพบว่า

1. ครูผู้สอนมีความคิดว่าโรงเรียนจะต้องเป็นผู้จัดสื่อการศึกษาในการเรียนการสอน

2. สื่อการศึกษาต่าง ๆ เช่น หนังสือ แบบฝึกหัด และการสอนด้วยคอมพิวเตอร์

ควรมีการนำมาใช้

3. ผู้เรียนมีความคิดว่าสื่อการศึกษามีความสำคัญในการเรียนการสอน

4. การจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่นและตัวผู้เรียน

5. สื่อการศึกษาที่นำมาใช้ควรจัดหาได้ในท้องถิ่นที่จัดการเรียนการสอน และควรมีการจัดการศึกษานอกสถานที่บ้าง

แอมบาสซาร์ (Ambassa. 1990 : 335) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของการจัดศูนย์สื่อการเรียนการสอนเกษตรกรรมของมหาวิทยาลัยในแคนาดา โดยจุดประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาแนวความคิดและความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ของการใช้สื่อการเรียนกับการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรม ผลการวิจัยพบว่า

1. ในการจัดการเรียนการสอนต้องการวิธีสอนแบบให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเป็นหมู่คณะ
2. ในการจัดศูนย์สื่อการศึกษา ควรมีการให้บริการหลาย ๆ รูปแบบ เช่น ข้อมูล สิ่งพิมพ์ แบบฝึกหัด ฯลฯ
3. ในการฝึกปฏิบัติควรเน้นที่ตัวบุคคลเป็นประการสำคัญ
4. ควรมีการทำงานประสานกันระหว่างมหาวิทยาลัยต่าง ๆ หรือองค์กรต่าง ๆ ที่ทำงานคล้าย ๆ กัน

5. เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มีประโยชน์ในการที่จะนำมาพัฒนาเกษตรกรรม

กริฟฟิน (Griffin. 1991 : 430) ได้ศึกษาผลกระทบการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้อังกฤษในการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ชาวเมือง โดยมีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบการเลือกสื่อการสอนและผลกระทบจากการใช้สื่อการสอนสามชนิด (วีดีโอ รูปภาพ และการสอนของครู) จากการศึกษาพบว่า

1. การเลือกใช้สื่อการสอนไม่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้
2. การใช้สื่อวีดีโอ และรูปภาพในการสอนมีผลต่อการเรียนรู้มากกว่าการสอนอย่างเดียว

3. ผู้เรียนไม่ทราบว่าสื่อการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้หรือไม่

4. การใช้สื่อสามารถนำมาใช้ได้กับผู้เรียนทุกเพศและวัย โดยไม่มีผลกับการเรียนรู้

มาร์ฮาดี้ (Mahady. 1993 : 2319) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลของการวิจัยพบว่า

1. สื่อจะไม่ค่อยได้ถูกนำมาใช้ เพราะไม่สามารถจะหาได้ แม้แต่สื่ออย่างง่าย ๆ
2. ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมในเรื่องการใช้สื่อ
3. ไม่มีเวลาในการจัดเตรียมสื่อการศึกษา

งานวิจัยในประเทศไทย

พนม อินวกุล (2527 : ง-จ) ได้ศึกษาสภาพและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่า

1. สภาพของสื่อการเรียนการสอนประเภทอุปกรณ์และเครื่องมือ พบว่าที่มีอยู่มาก คือ เครื่องรับวิทยุ เครื่องวิทยุบันทึกเสียงแบบกระเป๋าทัวร์ และเครื่องบันทึกเสียง ส่วนที่มีอยู่น้อยแต่มีสภาพดี คือ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพยนตร์ 8 มม. เครื่องฉายฟิล์มลู่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายภาพทึบ และกล้องบันทึกภาพโทรทัศน์

2. เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูส่วนมากใช้เป็นบางครั้ง สื่อการเรียนการสอนประเภทวัสดุที่ใช้มาก คือ หนังสือแบบเรียน กระดานดำ และรูปภาพ ส่วนวิธีการที่ใช้มาก คือ การสาธิต การเล่นเกม และการแสดงบทบาทสมมติ

3. สื่อการเรียนการสอนที่ครูต้องการมาก คือ ของจริง สมุดภาพ ของตัวอย่าง ภาพโปสเตอร์ และรูปภาพ ประเภทวิธีการที่ต้องการมาก คือ การสาธิต การทดลอง ความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุราคาเขา

4. ปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู คือ ขาดงบประมาณสำหรับการผลิต และไม่มีเวลาในการผลิต

ปวิศย์ รอดโพธิ์ทอง (2528 : 39) ได้ทำการวิจัยในเรื่องปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยพลศึกษา ภาคเหนือ ปีการศึกษา 2528 เพื่อต้องการทราบปัญหาการเลือกการผลิต และการใช้สื่อการสอน ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ในวิทยาลัยพลศึกษา ภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า

1. แผนกโสตทัศนศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนให้เลือกใช้ในการสอน
2. ทุนที่ใช้ในการผลิตสื่อการสอนไม่เพียงพอ
3. ขาดงบประมาณสำหรับซื้อสื่อการสอน
4. มีปัญหาเกี่ยวกับแหล่งที่จะเลือกสื่อการสอน
5. ขาดวัสดุเพื่อผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง

ศิริกุล โทณิกษ์ (2531 : 179-180) ได้ทำการศึกษาความต้องการและการใช้สื่อการเรียนการสอนในการสอนสาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ของอาจารย์ในสถานศึกษา สังกัดกรมการฝึกหัดครู สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการใช้สื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนที่ใช้มากที่สุด ได้แก่

กระดานดำ รองลงมาคือ ของจริง เครื่องอัดสำเนา แผ่นโป่งใส เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ตามลำดับ

2. ความต้องการสื่อการเรียนการสอน สื่อที่ต้องการใช้มากที่สุด ได้แก่ ของจริง รองลงมาได้แก่ กระดานดำ ของตัวอย่าง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ และแผ่นโป่งใส ตามลำดับ

3. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการเรียนการสอน ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ หรือผลิตสื่อการเรียนการสอนตามความต้องการ อันดับรองลงมาคือ ไม่มีเครื่องมืออุปกรณ์ในการผลิต ไม่มีสื่อที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา สื่อมีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอกับความต้องการ สภาพห้องเรียนไม่เหมาะกับการใช้สื่อการเรียนการสอน

วีระกิตติ ลายทองสุข (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตรัง เพื่อต้องการทราบถึงสภาพการใช้ ปัญหา ตลอดจนความต้องการในการใช้ สื่อการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูเห็นว่าสื่อการสอนเป็นสิ่งจำเป็น เพราะช่วยให้การสอนได้ผลดี และทำให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนได้เป็นอย่างดี
2. ครูส่วนใหญ่ผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เองและใช้เป็นครั้งคราว
3. สื่อที่ใช้มากที่สุดได้แก่ หนังสือแบบเรียน กระดานดำ และการสาธิต
4. ครูขาดความรู้ในการใช้สื่อการสอน และจัดหาได้ยาก ไม่เพียงพอ
5. ครูมีความต้องการในการใช้สื่อการสอนในระดับมาก และที่ต้องการมากที่สุด คือ ของจริง เครื่องโพรเนียว และชุดการสอน
6. ต้องการการแนะนำเรื่องการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีทางการศึกษา และต้องการหน่วยบริการสื่อการสอน

สุชิน จันทรลา (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ขาดงบประมาณ ตลอดจนวัสดุและเครื่องมือในการผลิตสื่อการสอน
2. ครูผู้สอนขาดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการผลิตสื่อการสอน และมีภาระในการสอนมาก

3. ต้องการให้มีผู้แนะนำการใช้สื่อการสอน มีการอบรมการใช้และการผลิต และมีศูนย์บริการสื่อการสอน

4. ครูผู้สอนต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตสื่อ

วีระศักดิ์ หลอดเงิน (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 10 ที่มีต่อสื่อการสอนวิชาสุขศึกษา โดยจุดมุ่งหมายของการวิจัยก็เพื่อทราบสภาพปัญหาและความคิดของครูผู้ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเรื่องปัญหาและความต้องการสื่อการสอนวิชาสุขศึกษา จากการศึกษาพบว่า

1. สื่อการสอนสุขศึกษาส่วนใหญ่มีใช้ทุกโรงเรียน และมีสภาพการใช้งานได้ดี
2. ครูผู้ศึกษามีปัญหาในเรื่องของการใช้สื่ออยู่ในระดับปานกลาง
3. มีความต้องการสื่อการสอนอยู่ในระดับมาก
4. ครูผู้ศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อแตกต่างกัน
5. ครูผู้ศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

สวัสดิ์ วันภุงา (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยจุดประสงค์ของการสำรวจเพื่อทราบถึงสภาพปัญหาและความต้องการ ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ผลการสำรวจ พบว่า

1. สื่อการสอนที่โรงเรียนมีมากที่สุด
 - 1.1 ประเภทวัสดุ ได้แก่ แผนที่
 - 1.2 ประเภทเครื่องมือ ได้แก่ เครื่องรับวิทยุ
2. ครูตัดสินใจใช้สื่อการสอนด้วยตนเอง และใช้สื่อที่มีอยู่ในโรงเรียน
3. ครูมีปัญหาในการผลิตสื่อเพราะขาดงบประมาณ และมีภาระในการสอนมาก
4. ครูต้องการวารสารสิ่งพิมพ์ที่ให้ข่าวสารและความรู้ในเรื่องสื่อการสอน และเทคโนโลยีใหม่ ๆ

5. ควรจัดให้มีศูนย์บริหารสื่อการสอนในโรงเรียน

บุญเลิศ เพชรรมณี (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา จากการศึกษาพบว่า

1. ครูมีความเห็นว่าสื่อการสอนเป็นสิ่งจำเป็น

2. ครูส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนเป็นครั้งคราว
3. สื่อการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ผลิตขึ้นใช้เอง
4. สื่อที่ใช้มากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ รูปภาพ ทองจริง
5. ปัญหาการใช้สื่อที่พบมาก ได้แก่
 - 5.1 ขาดงบประมาณ
 - 5.2 ขาดความรู้ในการเลือกใช้สื่อ
 - 5.3 โรงเรือนมีสื่อไม่เพียงพอ
 - 5.4 ผู้บริหารให้อำนาจห้องเรียนทุกปี
 - 5.5 ไม่มีหน่วยบริการสื่อการสอน
6. ครูต้องการใช้สื่อการสอนประเภทเทคนิคและวิธีการอยู่ในระดับมาก และที่ต้องการมากที่สุด ได้แก่ วิดีโอ
7. ควรมีการอบรมเกี่ยวกับการผลิตและใช้สื่อการสอน
8. ควรจัดให้มีวารสารที่ให้ความรู้ด้านการใช้สื่อ เป็นต้น

ชาตรี ม่วงสว่าง (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยในเรื่องความต้องการสื่อในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาสภาพการใช้สื่อและความต้องการสื่อในการปฏิบัติงาน ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากการวิจัยพบว่า

1. ครูอาสาสมัครใช้สื่อหนังสือพิมพ์รายวันและโปสเตอร์เป็นสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์มากที่สุด สไลด์เป็นสื่อที่ใช้บ่อยที่สุด และที่ต้องการมากที่สุดได้แก่ เครื่องเล่นวีดีโอ
2. สื่อไม่เพียงพอกับความต้องการและมีคุณภาพไม่ดีพอ
3. เนื้อหาของสื่อไม่ทันสมัย หรือไม่สัมพันธ์กับความต้องการของท้องถิ่น

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสื่อการศึกษาที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุปได้ดังนี้ คือ ในการถ่ายทอดความรู้นั้น สื่อทางการศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง แต่ครูส่วนใหญ่จะไม่ค่อยได้ใช้สื่อทางการศึกษา เพราะ ขาดความรู้ในการใช้สื่อ ขาดงบประมาณในการจัดทำสื่อ ขาดผู้นำในการใช้สื่อ ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมในเรื่องของการใช้สื่อการศึกษา และไม่มีเวลาในการจัดเตรียมสื่อการศึกษา เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม สื่อการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งกับศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีหน้าที่
 ให้ความรู้ ให้ความอบรม และต้องสามารถเลือก ผลิต และใช้สื่อการศึกษาต่าง ๆ ได้อย่าง
 เหมาะสม เพื่อให้การถ่ายทอดความรู้และเรื่องราวต่าง ๆ ไปยังผู้รับได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 การเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา จึงเป็นเรื่องที่ต้อง
 ให้ความสำคัญ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการใช้สื่อการศึกษา ควรจะได้รับการช่วยเหลือ
 แนะนำ ปรับปรุง และพัฒนา เพื่อให้การปฏิบัติงานยังเกิดผลดีต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้น ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล
5. วิธีจัดกระทำต่อข้อมูล

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา จำนวน 152 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา จำนวน 108 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) และกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา
แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถาม และปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของผู้ที่เคยทำการวิจัยมาแล้วทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาโดยการสอบถามปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษาจากศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาคุณภาพ ดังนี้

5.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา 5 ท่าน คือ

5.1.1 นายทวนชัย ลมุลสว่าง ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ฝ่ายวิชาการ

5.1.2 นายปริศน์ รอดโพธิ์ทอง ฝ่ายโสตทัศนศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

5.1.3 อาจารย์สุกัญญา พานิชเจริญนาม อาจารย์คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา

5.1.4 อาจารย์สมชาย แสงจิตต์พันธ์ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

5.1.5 นายบุญธรรม พิมพ์ภรณ์ ฝ่ายนิเทศการบริหารและการจัดการ
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญภายใต้การ
ควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษา

5.2 หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถาม
ไปทดลองใช้กับศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ส่วนกลาง และศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา เขตการ
ศึกษา 12 ที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น
ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค
(Cronbach. 1970 : 161)

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความร่วมมือในการสร้างแบบ
สอบถาม
2. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา เพื่อขอ
ความร่วมมือส่งแบบสอบถามไปยังศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. จัดส่งและเก็บแบบสอบถามทางไปรษณีย์
4. ติดตามแบบสอบถามที่ตกค้าง โดยการส่งแบบสอบถามซ้ำทางไปรษณีย์

วิธีจัดทำข้อมูล

1. นำแบบสอบถามมาตรวจความสมบูรณ์
2. หาค่าความถี่และร้อยละของแบบสอบถามแต่ละข้อ
3. จัดลำดับปัญหาและข้อเสนอแนะในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา
ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา จากมากไปหาน้อย
4. อภิปรายผล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล ข้อเสนอแนะตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม
2. ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
3. จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน
4. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
5. ปัญหาในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์

กรมพลศึกษา

6. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม

การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) หาได้โดยนำแบบสอบถามที่สร้างแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญในการสร้างแบบสอบถาม 5 คน พิจารณาว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแต่ละข้อนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือไม่ โดยกำหนดให้

- +1 = ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
- 0 = ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
- 1 = ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย

การคำนวณดัชนีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ใช้สูตร

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

- เมื่อ IC คือ ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดมุ่งหมาย
 ER คือ ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาวิชาทั้งหมด
 N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาวิชา

จากการคำนวณดัชนีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายจากสูตร IC นั้น ถ้าค่าถามได้ค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .50 แสดงว่าข้อคำถามนั้นเป็นข้อที่ใช้ได้ แต่ถ้าน้อยกว่า .50 ข้อคำถามนั้นจะต้องปรับปรุงแก้ไข หรือเขียนขึ้นมาใหม่

ดังนั้นการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่องปัญหาการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา นั้น การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม จากโดยการใช้สูตร IC ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.84 ฉะนั้นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจึงสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน

จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากการส่งแบบสอบถามทั้งหมด 108 ชุด ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้กับศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ทั่วประเทศ แล้วได้รับคืน จำนวน 108 ชุด ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน ศึกษานิเทศก์	แบบสอบถาม ที่ส่ง	แบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	คิดเป็น ร้อยละ
ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ภาคกลาง	38	27	27	100
ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ภาคตะวันออก	18	13	13	100
ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	35	25	25	100
ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ภาคใต้	29	20	20	100
ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ภาคเหนือ	32	23	23	100
รวม	152	108	108	100

จากตาราง 1 จำนวนแบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งให้กับศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ทั่วประเทศจำนวน 108 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด 108 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งจำแนกตามเพศ อายุ ระดับความรู้ ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา นิเทศการศึกษาในโรงเรียนระดับใด สื่อทางการศึกษามีความสำคัญ และเป็นประโยชน์มากน้อยเพียงใด การศึกษาอบรมเกี่ยวกับการเลือก การผลิต และการใช้สื่อ การศึกษา และสถานที่ที่เข้ารับการศึกษาคือหรือฝึกอบรม ดังตาราง 2-9

ตาราง 2 จำนวนศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา แยกตามเพศ

เพศ	จำนวนความถี่	ร้อยละ
ชาย	105	97.22
หญิง	3	2.78
รวม	108	100

จากตาราง 2 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีจำนวนศึกษานิเทศก์ชาย จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 97.22 และมีจำนวน ศึกษานิเทศก์หญิง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.78 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างนี้มีศึกษานิเทศก์ชาย มากกว่าศึกษานิเทศก์หญิง

ตาราง 3 จำนวนศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา แบ่งตามอายุ

อายุ	จำนวนความถี่	ร้อยละ
อายุต่ำกว่า 30 ปี	-	0
อายุ 31 - 40 ปี	23	21.30
อายุ 41 - 50 ปี	64	59.26
อายุ 51 ปีขึ้นไป	21	19.44
รวม	108	100

จากตาราง 3 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ สิกษานิเทศก์
กรมพลศึกษา ไม่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ
21.30 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 59.26 และมีอายุ 51 ปีขึ้นไป
จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 19.44 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุระหว่าง
41-50 ปี

ตาราง 4 จำนวนสิกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา แบ่งตามระดับความรู้

ระดับความรู้	จำนวนความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	0
ปริญญาตรี	83	76.85
ปริญญาโท	24	22.22
สูงกว่าปริญญาโท	1	0.93
รวม	108	100

จากตาราง 4 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ สิกษานิเทศก์
กรมพลศึกษา มีวุฒิความรู้ดังนี้ ไม่มีวุฒิความรู้ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี วุฒิความรู้ระดับปริญญาตรี
จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 76.85 วุฒิความรู้ระดับปริญญาโท จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ
22.22 และวุฒิความรู้สูงกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.93 แสดงว่า
กลุ่มตัวอย่างนี้ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี

ตาราง 5 จำนวนระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา	จำนวนความถี่	ร้อยละ
1 - 5 ปี	20	18.52
6 - 10 ปี	30	27.78
11 - 15 ปี	36	33.33
16 ปีขึ้นไป	22	20.37
รวม	108	100

จากตาราง 5 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ ศึกษาในเทศก์ กรมพลศึกษา มีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 18.52 ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 20.37 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างนี้ ส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา อยู่ในช่วง 11-15 ปี มากที่สุด

ตาราง 6 นิเทศการศึกษาในโรงเรียนระดับ

นิเทศการศึกษาในโรงเรียนระดับ	จำนวนความถี่	ร้อยละ
ประถมศึกษา	101	52.60
มัธยมศึกษา	78	40.63
อื่น ๆ	13	13.77
รวม	108	100

จากตาราง 6 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ สิกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ได้เข้าทำการนิเทศโรงเรียนในระดับประถมศึกษา จำนวน 101 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 52.60 เข้าทำการนิเทศโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 78 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.63 และเข้านิเทศโรงเรียนในระดับอื่น ๆ จำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.77 แสดงว่า สิกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา เข้าทำการนิเทศโรงเรียนในระดับประถมศึกษามากที่สุด

ตาราง 7 สื่อทางการศึกษามีความสำคัญและเป็นประโยชน์มากน้อยเพียงใด

ความสำคัญและประโยชน์ของ สื่อการศึกษา	จำนวนความถี่	ร้อยละ
มากที่สุด	78	72.22
มาก	29	26.85
ปานกลาง	1	0.93
น้อยที่สุด	0	0
รวม	108	100

จากตาราง 7 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ สิกษานิเทศก์
กรมพลศึกษา เห็นความสำคัญและประโยชน์ของสื่อการศึกษามากที่สุด จำนวน 78 คน คิดเป็น
ร้อยละ 72.22 เห็นความสำคัญและประโยชน์ของสื่อการศึกษามาก จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ
26.85 เห็นความสำคัญและประโยชน์ของสื่อการศึกษาปานกลาง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ
0.93 และเห็นความสำคัญและประโยชน์ของสื่อการศึกษาน้อยที่สุด ไม่มีผู้ตอบ แสดงว่าส่วนมาก
สิกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา เห็นความสำคัญและประโยชน์ของสื่อการศึกษาในการที่จะนำมาใช้
ในการปฏิบัติหน้าที่สิกษานิเทศก์

ตาราง 8 การศึกษาอบรมเกี่ยวกับการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา

การศึกษาอบรมเกี่ยวกับการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา	จำนวนความถี่	ร้อยละ
เคย	84	80.56
ไม่เคย	21	19.44
รวม	108	100

จากตาราง 8 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ สิกษานิเทศก์
กรมพลศึกษา เคยได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา
จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 80.56 และไม่เคยได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการเลือก
การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 19.44 แสดงว่าสิกษานิเทศก์
กรมพลศึกษา ส่วนใหญ่เคยได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการ
ศึกษามาก่อนแล้ว

ตาราง 9 สถานที่ที่เข้ารับการศึกษ หรือฝึกอบรม

สถานที่ที่เข้ารับการศึกษ หรือ ฝึกอบรม	จำนวนความถี่	ร้อยละ
การเรียนการสอนที่สถานศึกษา จัดให้เรียน	31	23.48
การศึกษอบรมที่ศูนย์วัสดุการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ	14	10.61
การศึกษอบรมที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา	73	55.30
อื่น ๆ	14	10.61
รวม	132	100

จากตาราง 9 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ ศึกษาานิเทศก์ กรมพลศึกษา เคยผ่านการเรียนการสอนที่สถานศึกษาจัดให้เรียน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 23.48 ผ่านการศึกษอบรมที่ศูนย์วัสดุการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 10.61 ผ่านการศึกษอบรมที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 55.30 และผ่านการศึกษอบรมจากสถาบันอื่น ๆ อีก จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 10.61 แสดงว่าส่วนใหญ่ผู้ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา เคยผ่านการศึกษอบรมเกี่ยวกับเรื่องสื่อการศึกษาจากหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา คิดเป็นร้อยละ 55.30

ปัญหาในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

ปัญหาในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา
 ดังตาราง 10-12

ตาราง 10 ปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

ปัญหา	สภาพปัญหาคิดเป็นร้อยละ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.1 ความรู้ในการเลือกสื่อการศึกษาได้ตรงตาม จุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน	5.56	38.89 [*]	37.04	13.89	4.63
1.2 การเลือกสื่อการศึกษาที่มีคุณภาพตรงกับ จุดมุ่งหมายของเนื้อหา	9.26	38.89 [*]	28.70	19.44	3.70
1.3 ชาติผู้นำในการเลือกสื่อการศึกษา	8.33	32.41	43.52	10.18	5.56
1.4 จำนวนของสื่อการศึกษาที่มีอยู่ไม่พอเพียง	18.52	46.30 [*]	25.00	7.40	2.78
1.5 เวลาที่ใช้ในการเลือกสื่อการศึกษา	2.78	24.07	48.15	20.37	4.63
1.6 ไม่ทราบแหล่งของสื่อการศึกษาที่ต้องการใช้	2.78	27.78	38.89	23.15	7.40
1.7 การเลือกสื่อการศึกษาให้เหมาะสมกับ ระดับอายุ สติปัญญา ประสบการณ์เดิม และ ความสนใจของผู้รับการถ่ายทอดความรู้	6.48	31.48	37.96	23.15	0.93
1.8 การเลือกสื่อการศึกษาที่ไม่เป็นอันตราย ในการถ่ายทอดความรู้	4.63	24.07	36.11	27.78	7.40
1.9 การเลือกสื่อการศึกษาที่มีความสะดวก ในการใช้ และไม่ทำให้เสียเวลาในการใช้	6.48	32.41	35.18	21.30	4.63

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัญหา	สภาพปัญหาคิดเป็นร้อยละ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.10 การเลือกสื่อการศึกษาที่เหมาะสมกับกิจกรรมถ่ายทอดความรู้	10.18	25.00	39.81	20.37	4.63
เฉลี่ยรวม	7.50	32.13	37.03	18.70	4.63

จากตาราง 10 แสดงผลปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ได้ดังนี้

1. ปัญหาความรู้ในการเลือกสื่อการศึกษาได้ตรงตามจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.56 มากคิดเป็นร้อยละ 38.89 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 37.04 น้อยคิดเป็นร้อยละ 13.89 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.63 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษาได้ตรงตามจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการเลือกสื่อการศึกษาที่มีคุณภาพตรงกับจุดมุ่งหมายของเนื้อหา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 9.26 มากคิดเป็นร้อยละ 38.89 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 28.70 น้อยคิดเป็นร้อยละ 19.44 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 3.70 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษาที่มีคุณภาพตรงกับจุดมุ่งหมายของเนื้อหาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในอันดับมาก

3. ปัญหาการขาดผู้แนะนำในการเลือกสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 8.33 มากคิดเป็นร้อยละ 32.41 ปานกลางคิดเป็น

ร้อยละ 43.52 น้อยคิดเป็นร้อยละ 10.18 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.56 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาการขาดผู้แนะนำในการเลือกสื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

4. ปัญหาจำนวนของสื่อการศึกษาที่มีอยู่ไม่พอเพียง ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 18.52 มากคิดเป็นร้อยละ 46.30 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 25.00 น้อยคิดเป็นร้อยละ 7.40 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.78 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาจำนวนของสื่อการศึกษาที่มีอยู่ไม่พอเพียงของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

5. ปัญหาเวลาที่ใช้ในการเลือกสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.78 มากคิดเป็นร้อยละ 24.07 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 48.15 น้อยคิดเป็นร้อยละ 20.37 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.63 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาเวลาที่ใช้ในการเลือกสื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

6. ปัญหาไม่ทราบแหล่งของสื่อการศึกษาที่ต้องการใช้ ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.78 มากคิดเป็นร้อยละ 27.78 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 38.89 น้อยคิดเป็นร้อยละ 23.15 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 7.40 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาไม่ทราบแหล่งของสื่อการศึกษาที่ต้องการใช้ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

7. ปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษาให้เหมาะสมกับระดับอายุ สติปัญญา ประสบการณ์เดิม และความสนใจของผู้รับการถ่ายทอดความรู้ ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 6.48 มากคิดเป็นร้อยละ 31.48 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 37.96 น้อยคิดเป็นร้อยละ 23.15 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 0.93 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษาให้เหมาะสมกับระดับอายุ สติปัญญา ประสบการณ์เดิม และความสนใจของผู้รับการถ่ายทอดความรู้ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

8. ปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษาที่ไม่เป็นอันตรายในการถ่ายทอดความรู้ ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.63 มากคิดเป็นร้อยละ 24.07 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 36.11 น้อยคิดเป็นร้อยละ 27.78 และน้อยที่สุดคิดเป็น

ร้อยละ 7.40 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษาที่ไม่เป็นอันตรายในการถ่ายทอดความรู้ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

9. ปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษาที่มีความสะดวกในการใช้ และไม่ทำให้เสียเวลาในการใช้ ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 6.48 มากคิดเป็นร้อยละ 32.41 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 35.18 น้อยคิดเป็นร้อยละ 21.30 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.63 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษาที่มีความสะดวกในการใช้ และไม่ทำให้เสียเวลาในการใช้ ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

10. ปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษาที่เหมาะสมกับกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 10.18 มากคิดเป็นร้อยละ 25.00 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 39.81 น้อยคิดเป็นร้อยละ 20.37 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.63 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษาที่เหมาะสมกับกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้มีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ทั้ง 10 ข้อ พบว่า ค่าร้อยละเฉลี่ยรวม ปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 7.50 มากคิดเป็นร้อยละ 32.13 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 37.03 น้อยคิดเป็นร้อยละ 18.70 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.63 ดังนั้นปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ปัญหาในการผลิตสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

ปัญหา	สภาพปัญหาคิดเป็นร้อยละ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.1 การจัดสรรงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการศึกษา	33.33	38.89 [*]	13.89	5.56	8.33
2.2 เวลาและสถานที่ที่จะใช้ในการผลิตสื่อการศึกษา	14.81	37.04 [*]	27.78	15.74	4.63
2.3 ความรู้และความชำนาญในการผลิตสื่อการศึกษา	12.04	32.41	41.67	9.26	4.63
2.4 ผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการผลิตสื่อการศึกษา	12.04	31.48	35.19	19.45	1.85
2.5 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการผลิตสื่อการศึกษา	12.96	33.33	34.26	14.81	4.63
2.6 การจัดเตรียมเครื่องมือและวัสดุ เพื่อผลิตสื่อการศึกษาด้วยตนเอง	13.88	25.70	37.96	15.74	3.70
2.7 ความไม่มั่นใจในคุณภาพของสื่อการศึกษาที่ผลิตขึ้น	11.11	29.63	38.89	18.52	1.85
2.8 ไม่ทราบแหล่งวัสดุท้องถิ่นที่อาจนำมาใช้ในการผลิตสื่อการศึกษา	5.56	24.07	39.81	25.00	5.56
2.9 การผลิตสื่อการศึกษาได้ตรงตามจุดประสงค์ในการปฏิบัติหน้าที่	7.40	26.85	42.59	22.22	0.93
2.10 การให้การช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด	9.26	34.26 [*]	32.41	19.44	4.63
เฉลี่ยรวม	13.24	31.67	34.45	16.57	4.07

จากตาราง 11 แสดงผลปัญหาในการผลิตสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา
ได้ดังนี้

1. ปัญหาการจัดสรรงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.33 มากคิดเป็นร้อยละ 38.89 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 13.89 น้อยคิดเป็นร้อยละ 5.56 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 8.33 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาการจัดสรรงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
2. ปัญหาเวลาและสถานที่ที่จะใช้ในการผลิตสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 14.81 มากคิดเป็นร้อยละ 37.04 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 27.78 น้อยคิดเป็นร้อยละ 15.74 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.63 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาเวลาและสถานที่ที่จะใช้ในการผลิตสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
3. ปัญหาความรู้และความชำนาญในการผลิตสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 12.04 มากคิดเป็นร้อยละ 32.41 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 41.67 น้อยคิดเป็นร้อยละ 9.26 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.63 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาความรู้ ความชำนาญในการผลิตสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
4. ปัญหาผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการผลิตสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 12.04 มากคิดเป็นร้อยละ 31.48 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 35.19 น้อยคิดเป็นร้อยละ 19.45 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.85 จึงสรุปได้ว่าปัญหาผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการผลิตสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
5. ปัญหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการผลิตสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 12.96 มากคิดเป็นร้อยละ 33.33 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 34.26 น้อยคิดเป็นร้อยละ 14.81 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.63

6. ปัญหาการจัดเตรียมเครื่องมือและวัสดุเพื่อผลิตสื่อการศึกษาด้วยตนเองของ
ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 13.88 มากคิดเป็น
ร้อยละ 28.70 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 37.96 น้อยคิดเป็นร้อยละ 15.74 และน้อยที่สุด
คิดเป็นร้อยละ 3.70 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาการจัดเตรียมเครื่องมือและวัสดุเพื่อผลิตสื่อการ
ศึกษาด้วยตนเอง ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

7. ปัญหาความไม่มั่นใจในคุณภาพของสื่อการศึกษาที่ผลิตขึ้น ของศึกษานิเทศก์ กรม
พลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 11.11 มากคิดเป็นร้อยละ 29.63
ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 38.89 น้อยคิดเป็นร้อยละ 18.52 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.85
ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาความไม่มั่นใจในคุณภาพของสื่อการศึกษาที่ผลิตขึ้น ของศึกษานิเทศก์ กรม
พลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

8. ปัญหาไม่ทราบแหล่งวัสดุท้องถิ่นที่อาจนำมาใช้ในการผลิตสื่อการศึกษา ของ
ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.56 มากคิดเป็น
ร้อยละ 24.07 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 39.81 น้อยคิดเป็นร้อยละ 25.00 และน้อยที่สุดคิด
เป็นร้อยละ 5.56 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาไม่ทราบแหล่งวัสดุท้องถิ่นที่อาจนำมาใช้ในการผลิตสื่อ
การศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

9. ปัญหาในการผลิตสื่อการศึกษาได้ตรงตามจุดประสงค์ในการปฏิบัติหน้าที่ของ
ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 7.40 มากคิดเป็น
ร้อยละ 26.85 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 42.59 น้อยคิดเป็นร้อยละ 22.22 และน้อยที่สุด
คิดเป็นร้อยละ 0.93 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาในการผลิตสื่อการศึกษาได้ตรงตามจุดประสงค์
ในการปฏิบัติหน้าที่ ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

10. ปัญหาการให้การช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ของศึกษานิเทศก์
กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 9.26 มากคิดเป็นร้อยละ 34.26
ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 32.41 น้อยคิดเป็นร้อยละ 19.44 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.63
ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัญหาในการให้การช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด ของ
ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาปัญหาในการผลิตสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาทั้ง 10 ข้อ พบว่า ค่าร้อยละเฉลี่ยรวม ปัญหาในการผลิตสื่อการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 13.24 มากคิดเป็นร้อยละ 31.67 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 34.45 น้อยคิดเป็น ร้อยละ 16.64 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.07 ดังนั้นปัญหาในการผลิตสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 12 ปัญหาในการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

ปัญหา	สภาพปัญหาคิดเป็นร้อยละ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.1 การเตรียมการใช้สื่อการศึกษาอย่างมีระบบ และตรงตามจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน	0.93	33.33	47.22	16.67	2.78
3.2 สภาพความเหมาะสมของสถานที่ ในการที่ใช้สื่อการศึกษา	2.78	26.85	39.81	23.15	7.40
3.3 ทักษะในการใช้สื่อการศึกษาประเภท เครื่องมือ เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องเล่นวีดีโอ ฯลฯ	7.40	29.63	42.59	16.67	3.70
3.4 ทักษะในการใช้สื่อการศึกษาประเภทวัสดุ เช่น แผนภูมิ รูปภาพ ฯลฯ	1.85	25.92	38.89	26.85	6.48
3.5 ความยุ่งยากซับซ้อนของการใช้สื่อการศึกษาในแต่ละประเภท	5.56	24.07	43.52	23.15	3.70
3.6 ความมั่นใจในการใช้สื่อการศึกษา	0.00	25.00	42.59	22.22	10.18
3.7 สภาพความคงทนของสื่อการศึกษา	2.78	24.07	52.78 [*]	15.74	4.63
3.8 ประสิทธิภาพของผู้รับการถ่ายทอดความรู้ที่มีต่อการใช้สื่อการศึกษา	0.93	15.74	53.70 [*]	25.92	3.70
3.9 ผู้ให้คำแนะนำและให้บริการในการใช้สื่อการศึกษา	5.56	30.56	42.59	20.37	0.93
3.10 การให้บริการและสนับสนุนการใช้สื่อการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง	5.56	30.56	42.59	20.37	0.93
3.11 ความวิตกกังวลในการนำสื่อการศึกษามาใช้ว่าอาจเกิดการชำรุดเสียหาย	2.78	25.00	37.04	30.56	4.63

ตาราง 12 (ต่อ)

ปัญหา	สภาพปัญหาคิดเป็นร้อยละ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.12 สื่อการศึกษาที่นำมาใช้ทำให้เกิดความล่าช้า ในการปฏิบัติงาน	1.85	13.88	50.00	26.85	7.04
3.13 การชำรุดและไม่ทันสมัยของสื่อการศึกษา ที่นำมาใช้	1.85	22.22	50.00	20.37	5.56
3.14 ใช้สื่อการศึกษาได้ไม่เหมาะสมกับระดับ สติปัญญา ประสบการณ์เดิม และความสนใจ ของผู้รับการถ่ายทอด	1.85	14.81	51.85*	25.92	5.56
3.15 ความไม่พร้อมของวัสดุอุปกรณ์ เช่น มีเทปวีดีโอ แต่ขาดเครื่องเล่น ฯลฯ	15.74	24.07	38.89	19.44	1.85
เฉลี่ยรวม	3.83	24.38	44.94	22.28	4.58

จากตาราง 12 แสดงผลปัญหาในการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา
ได้ดังนี้

1. ปัญหาการเตรียมการใช้สื่อการศึกษาอย่างมีระบบและตรงตามจุดมุ่งหมายในการ
ปฏิบัติงาน ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 0.93
มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.33 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 47.22 น้อยคิดเป็นร้อยละ 16.67 และ
น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.78 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาการเตรียมการใช้สื่อการศึกษาอย่างมีระบบ
และตรงตามจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับ
ปานกลาง

2. ปัญหาสภาพความเหมาะสมของสถานที่ในการที่จะใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.78 มากคิดเป็นร้อยละ 26.85 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 39.81 น้อยคิดเป็นร้อยละ 23.15 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 7.40 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาสภาพความเหมาะสมของสถานที่ในการที่จะใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัญหาทักษะในการใช้สื่อการศึกษาประเภทเครื่องมือ เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องเล่นวีดีโอ ฯลฯ ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 7.40 มากคิดเป็นร้อยละ 29.63 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 42.59 น้อยคิดเป็นร้อยละ 16.67 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 3.70 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาทักษะในการใช้สื่อการศึกษาประเภทเครื่องมือ เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องเล่นวีดีโอ ฯลฯ ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

4. ปัญหาทักษะในการใช้สื่อการศึกษาประเภทวัสดุ เช่น แผนภูมิ รูปภาพ ฯลฯ ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.85 มากคิดเป็นร้อยละ 25.92 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 38.89 น้อยคิดเป็นร้อยละ 26.85 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 6.48 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาทักษะในการใช้สื่อการศึกษาประเภทวัสดุ เช่น แผนภูมิ รูปภาพ ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

5. ปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนของการใช้สื่อการศึกษาในแต่ละประเภท ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.56 มากคิดเป็นร้อยละ 24.07 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 43.52 น้อยคิดเป็นร้อยละ 23.15 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 3.70 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนของการใช้สื่อการศึกษาในแต่ละประเภท ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

6. ปัญหาความมั่นใจในการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ไม่พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุด พบปัญหาในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 25.00 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 42.59 น้อยคิดเป็นร้อยละ 22.22 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 10.18 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ปัญหาความมั่นใจในการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

7. ปัญหาสภาพความคงทนของสื่อการศึกษาที่นำมาใช้ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.78 มากคิดเป็นร้อยละ 24.07 ปานกลางคิดเป็น

ร้อยละ 52.78 น้อยคิดเป็นร้อยละ 15.74 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.63 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาสภาพความคงทนของสื่อการศึกษาที่นำมาใช้ ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

8. ปัญหาประสิทธิภาพของผู้รับการถ่ายทอดความรู้ที่มีต่อการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 0.93 มากคิดเป็นร้อยละ 15.74 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 53.70 น้อยคิดเป็นร้อยละ 25.92 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 3.70 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาประสิทธิภาพของผู้รับการถ่ายทอดความรู้ที่มีต่อการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

9. ปัญหาผู้ให้คำแนะนำและให้บริการในการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.56 มากคิดเป็นร้อยละ 30.56 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 42.59 น้อยคิดเป็นร้อยละ 20.37 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 0.93 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาผู้ให้คำแนะนำและให้บริการในการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

10. ปัญหาการให้บริการและสนับสนุนการใช้สื่อการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.56 มากคิดเป็นร้อยละ 30.56 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 42.59 น้อยคิดเป็นร้อยละ 20.37 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 0.93 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาการให้บริการและสนับสนุนการใช้สื่อการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

11. ปัญหาความวิตกกังวลในการนำสื่อการศึกษามาใช้ว่าอาจเกิดการชำรุดเสียหาย ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 2.78 มากคิดเป็นร้อยละ 25.00 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 37.04 น้อยคิดเป็นร้อยละ 30.56 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.63 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาความวิตกกังวลในการนำสื่อการศึกษามาใช้ว่าอาจเกิดการชำรุดเสียหาย ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

12. ปัญหาสื่อการศึกษาที่นำมาใช้ทำให้เกิดการล่าช้าในการปฏิบัติงาน ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.85 มากคิดเป็นร้อยละ 13.88 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 50.00 น้อยคิดเป็นร้อยละ 26.85 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 7.04

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาสื่อการศึกษาที่นำมาใช้ทำให้เกิดการล่าช้าในการปฏิบัติงาน ของ
ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

13. ปัญหาการชำรุดและไม่ทันสมัยของสื่อการศึกษาที่นำมาใช้ ของศึกษานิเทศก์ กรม
พลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.85 มากคิดเป็นร้อยละ 22.22
ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 50.00 น้อยคิดเป็นร้อยละ 20.37 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.56
ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาการชำรุดและไม่ทันสมัยของสื่อการศึกษาที่นำมาใช้ ของศึกษานิเทศก์ กรม
พลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

14. ปัญหาใช้สื่อการศึกษาได้ไม่เหมาะสมกับระดับสติปัญญา ประสบการณ์เดิม และ
ความสนใจของผู้รับการถ่ายทอด ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุด
คิดเป็นร้อยละ 1.85 มากคิดเป็นร้อยละ 14.81 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 51.85 น้อยคิดเป็น
ร้อยละ 25.92 และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.56 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาใช้สื่อการศึกษาได้
ไม่เหมาะสมกับระดับสติปัญญา ประสบการณ์เดิม และความสนใจของผู้รับการถ่ายทอด ของ
ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

15. ปัญหาความไม่พร้อมของวัสดุอุปกรณ์ เช่น มีเทปวีดีโอ แต่ขาดเครื่องเล่น ฯลฯ
ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พบปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 15.74 มากคิดเป็น
ร้อยละ 24.07 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 38.89 น้อยคิดเป็นร้อยละ 19.44 และน้อยที่สุด
คิดเป็นร้อยละ 1.85 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าปัญหาความไม่พร้อมของวัสดุอุปกรณ์ เช่น มีเทปวีดีโอ
แต่ขาดเครื่องเล่น ฯลฯ ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาปัญหาในการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ทั้ง 15 ข้อ
พบว่า ค่าร้อยละเฉลี่ยรวม ปัญหาในการใช้สื่อการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ
3.83 มากคิดเป็นร้อยละ 24.38 ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 44.94 น้อยคิดเป็นร้อยละ 22.28
และน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.58 ดังนั้นปัญหาในการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา
มีปัญหามอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากปัญหาด้านต่าง ๆ จากแบบสอบถามแล้ว ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ได้เสนอ
ข้อปัญหาในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษามาในตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละข้อ
ผู้ทำการวิจัยได้ตรวจข้อปัญหาต่าง ๆ พบว่า สำนักับข้อคำถามที่ใช้ถามในแบบสอบถาม จึงไม่นำมา
เสนอในการวิจัยครั้งนี้

ปัญหาในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา
โดยส่วนรวมแล้วมีผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 ปัญหาในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา
โดยส่วนรวม

ปัญหา	สภาพปัญหาคิดเป็นร้อยละ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษา	7.50	32.13	37.03 [*]	18.70	4.63
2. ปัญหาในการผลิตสื่อการศึกษา	13.24	31.67	34.45 [*]	16.57	4.07
3. ปัญหาในการใช้สื่อการศึกษา	3.83	24.38	44.94 [*]	22.28	4.58

จากตาราง 13 แม้จะพบว่าปัญหาโดยส่วนรวมในแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา เรื่องการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อนำปัญหาแต่ละด้านมาเปรียบเทียบกัน พบว่า ปัญหาในข้อที่ 3 คือ ปัญหาในการใช้สื่อการศึกษามีปัญหามากที่สุดในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 44.94 ปัญหาในข้อที่ 1 คือ ปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษามีปัญหาในระดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 37.03 และปัญหาในข้อที่ 2 คือ ปัญหาในการผลิตสื่อการศึกษา มีปัญหาน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.45

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา

ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของ
ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ดังตาราง 14-16

ตาราง 14 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเลือกสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเลือกสื่อการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรจัดให้มีการอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานเกี่ยวกับ เรื่องการเลือกสื่อการศึกษา	23	29.11
2. ควรเลือกสื่อการศึกษาให้ตรงกับวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย และเหมาะสมกับยุคสมัย	15	18.99
3. สื่อการศึกษาที่เลือกต้องสวยงาม ประหยัด สะดวกต่อการใช้ และคุ้มค่า	14	17.72
4. เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น	8	10.13
5. สื่อการศึกษาที่เลือกต้องดึงดูดความสนใจต่อผู้ร่วมกิจกรรม เข้าใจได้ง่าย และไม่สลับซับซ้อน	6	7.59
6. สื่อที่เลือกต้องให้ได้หลายประเภท หรือหลายกิจกรรม	4	5.06
7. ควรเลือกซื้อค่าตามที่ใช้ประกอบสื่อที่สร้างสรรค์ความคิด	4	5.06
8. ควรเลือกสื่อการศึกษาที่เป็นรูปธรรม	3	3.80
9. ควรจัดศูนย์สื่อการศึกษาให้มีโอกาสได้เลือกสื่อการศึกษา ได้มาก	1	1.27
10. สื่อการศึกษาที่เลือกต้องสามารถเคลื่อนตัวได้สะดวก	1	1.27
รวม	79	100

จากตาราง 14 แสดงว่าศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเลือกสื่อการศึกษาดังนี้ ควรจัดให้มีการอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน เรื่อง การเลือกสื่อการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 29.11 ควรเลือกสื่อการศึกษาให้ตรงกับวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายและเหมาะสมกับยุคสมัย คิดเป็นร้อยละ 18.99 สื่อการศึกษาที่เลือกต้องสวยงาม ประหยัด สะดวกต่อการใช้และคุ้มค่า คิดเป็นร้อยละ 17.72 เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 10.13 และสื่อการศึกษาที่เลือกต้องดึงดูดความสนใจต่อผู้ร่วมกิจกรรม เข้าใจได้ง่ายและไม่สลับซับซ้อน คิดเป็นร้อยละ 7.95

ตาราง 15 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการผลิตสื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเลือกสื่อการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการศึกษาให้มากขึ้น	37	29.60
2. ควรจัดการอบรมในเรื่องการผลิตสื่อการศึกษา	23	18.40
3. จัดศูนย์ผลิตสื่อการศึกษาพร้อมเจ้าหน้าที่เฉพาะ	21	16.80
4. ควรผลิตสื่ออย่างง่าย ๆ และไม่ใช้เวลายาวนาน	14	11.20
5. ควรเชิญครูพลศึกษาในทุกสังกัดมาวางแผนและผลิตสื่อการศึกษาร่วมกัน	9	7.20
6. ควรผลิตสื่อการศึกษาที่มีลักษณะเป็นกลาง คือ สามารถนำไปใช้ได้กับหลาย ๆ สถานการณ์	7	5.60
7. ควรสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับเรื่องการผลิตสื่อการศึกษาให้แก่ครูผู้สอน	4	3.20
8. หน่วยงานนิเทศก์ กรมพลศึกษา ควรกำหนด หรือวางระเบียบเกี่ยวกับเรื่องการผลิตสื่อการศึกษาให้แน่นอน	4	3.20
9. สื่อที่ผลิตต้องชัดเจนไม่ซับซ้อน	3	2.40
10. สื่อการศึกษาที่ผลิตต้องสามารถให้ร่วมกันได้	1	0.80
11. เหมาะสมกับบทเรียนและเนื้อหา	1	0.80
12. สื่อการศึกษาที่ผลิตขึ้นมาต้องมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา	1	0.80
รวม	125	100

จากตาราง 15 แสดงว่าศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการผลิตสื่อการศึกษาดังนี้ ควรจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการศึกษาให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 29.60 ควรจัดการอบรมในเรื่องการผลิตสื่อการศึกษา คิดเป็น

ร้อยละ 18.40 จัดศูนย์ผลิตสื่อการศึกษาพร้อมเจ้าหน้าที่เฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 16.80 ควรผลิตสื่ออย่างง่าย ๆ และไม่ใช้เวลาในการผลิตนาน คิดเป็นร้อยละ 11.20 และควรเชิญครูพลศึกษาในทุกสังกัดมาวางแผนและผลิตสื่อการศึกษาร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 7.20

ตาราง 16 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเลือกสื่อการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรจัดประชุม อบรมในการใช้สื่อการศึกษาแบบใหม่ ๆ	26	28.89
2. ควรศึกษาสภาพและวิธีใช้สื่อการศึกษาที่ถูกต้องก่อนการใช้	18	20.00
3. ต้องใช้สื่อการศึกษาให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์, เพศ, วัย, อายุ และความต้องการของผู้เรียน หรือผู้รับการนิเทศ	17	18.89
4. ควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบโดยตรง	12	13.33
5. สื่อการศึกษาที่นำมาใช้ต้องทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์	8	8.89
6. สื่อการศึกษาที่นำมาใช้ต้องช่วยประหยัดเวลา	3	3.33
7. ควรมีการใช้สื่อการศึกษาทุกครั้งที่ออกทำการนิเทศการศึกษา	2	2.22
8. ควรมีสุนัขสื่อการศึกษาเคลื่อนที่ เพราะสามารถนำไปใช้ได้ทุกแห่ง	1	1.11
9. ขาดเครื่องมือในการนำเสนอสื่อการศึกษา	1	1.11
10. ควรมีการหมุนเวียนกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ	1	1.11
11. ควรนำสื่อมาใช้ในระหว่างหยุดพัก เพื่อสร้างแรงจูงใจ	1	1.11
รวม	90	100

จากตาราง 16 แสดงว่าศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นและ
 ทัศนคติแนะในการใช้สื่อการศึกษาดังนี้ ควรจัดประชุม อบรม ในการใช้สื่อการศึกษาแบบใหม่ ๆ
 คิดเป็นร้อยละ 28.89 ควรศึกษาสภาพและวิธีใช้สื่อการศึกษาที่ถูกต้องก่อนใช้ คิดเป็นร้อยละ
 20.00 ต้องใช้สื่อการศึกษาให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เพศ วัย อายุและความต้องการของ
 ผู้เรียนหรือผู้รับการนิเทศ คิดเป็นร้อยละ 18.89 ควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบโดยตรง คิดเป็น
 ร้อยละ 13.33 และสื่อการศึกษาที่นำมาใช้ต้องทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ คิดเป็นร้อยละ 8.89

บทที่ 5

บทกวี สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทกวี

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อทราบปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา
ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา จำนวน
152 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้น โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา
แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงหัวหน้าหน่วยงานนิเทศก์ กรมพลศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ทุกจังหวัด

วิธีการจัดกระทำข้อมูล

1. นำแบบสอบถามมาตรวจความสมบูรณ์
2. หาค่าความถี่ ร้อยละ ของแบบสอบถามแต่ละข้อ
3. จัดลำดับปัญหาและข้อเสนอแนะในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา จากมากไปหาน้อย
4. อภิปรายผล

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม
 - 1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นศึกษานิเทศก์ชายมากกว่าศึกษานิเทศก์หญิง คิดเป็นร้อยละ 97.22
 - 1.2 ร้อยละ 59.26 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี
 - 1.3 ร้อยละ 76.85 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี
 - 1.4 ร้อยละ 33.33 ได้ปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา มาแล้ว 11-15 ปี
 - 1.5 ร้อยละ 52.60 ทำการนิเทศการศึกษาวิชาพลศึกษาในระดับประถมศึกษา
 - 1.6 ร้อยละ 72.22 คิดว่าสื่อทางการศึกษามีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่มากที่สุด

1.7 ร้อยละ 80.56 เคยได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการเลือก การผลิต และ การใช้สื่อการศึกษา

1.8 ร้อยละ 55.30 ได้เข้ารับการศึกษอบรมที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

2. ผลการวิเคราะห์ปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา

2.1 ปัญหาการเลือกสื่อการศึกษา ศึกษาในเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกสื่อการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.03

2.2 ปัญหาการผลิตสื่อการศึกษา ศึกษาในเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.45

2.3 ปัญหาการใช้สื่อการศึกษา ศึกษาในเทศก์ กรมพลศึกษา มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.94

สรุปปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษาในเทศก์ กรมพลศึกษา ทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (37.03, 34.45 และ 44.94)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา

3.1 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเลือกสื่อการศึกษา ศึกษาในเทศก์ กรมพลศึกษา มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดให้มีการอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน เรื่องของการเลือกสื่อการศึกษาเป็นส่วนใหญ่

3.2 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการผลิตสื่อการศึกษา ศึกษาในเทศก์ กรมพลศึกษา มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการศึกษาให้มากขึ้น เป็นส่วนใหญ่

3.3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการใช้สื่อการศึกษา ศึกษาในเทศก์ กรมพลศึกษา มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดประชุม อบรม ในการใช้สื่อการศึกษาแบบใหม่ ๆ เป็นส่วนใหญ่

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า กลุ่มตัวอย่างอันได้แก่ ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยมีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ได้ปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา โดยเฉลี่ย 11-15 ปี ส่วนในการนิเทศการศึกษานั้น ร้อยละ 52.60 ทำการนิเทศการศึกษาในระดับประถมศึกษา โดยมีความคิดว่าการศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างมากในการปฏิบัติหน้าที่ และส่วนใหญ่เคยผ่านการศึกษอบรมในเรื่องการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา มาจากหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

ในการแปลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ปัญหาในเรื่องการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา โดยส่วนรวม จะมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังนี้

1. การใช้สื่อการศึกษาเป็นปัญหามากที่สุด (ร้อยละ 44.94)
2. การเลือกสื่อการศึกษาเป็นปัญหาลำดับรองลงมา (ร้อยละ 37.03)
3. การผลิตสื่อการศึกษาเป็นปัญหาน้อยที่สุด (ร้อยละ 34.45)

เมื่อพิจารณาการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ที่เป็นปัญหามากที่สุด โดยละเอียด ปัญหาอันดับแรกก็คือ ปฏิบัติการของผู้รับการถ่ายทอดความรู้ที่มีต่อการใช้สื่อการศึกษา อันดับสองก็คือ สภาพความคงทนของสื่อที่นำมาใช้ และไม่สามารถใช้สื่อการศึกษาได้เหมาะสมกับระดับสติปัญญา ประสบการณ์เดิม และความสนใจของผู้รับการถ่ายทอด ตามลำดับ

การเลือกสื่อการศึกษาที่เป็นปัญหาในระดับรองลงมานั้น ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดของการเลือกสื่อการศึกษา ได้แก่ จำนวนของสื่อการศึกษาที่มีอยู่ไม่พอเพียง ศึกษานิเทศก์ไม่มีความรู้ในการเลือกสื่อการศึกษาได้ตรงตามจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน และข้อสุดท้ายก็คือ ไม่มีเวลาพอที่จะเลือกใช้สื่อการศึกษา ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการะในการปฏิบัติหน้าที่มีหลายด้าน จนทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอ

ส่วนปัญหาในการผลิตสื่อการศึกษานั้น ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ประสบปัญหาในเรื่องของงบประมาณมากที่สุด ส่วนรองลงมาก็คือ เรื่องของเวลาและสถานที่ที่จะใช้ในการผลิตสื่อการศึกษา การให้การช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด การผลิตสื่อการศึกษาได้ตรงตามจุดประสงค์ในการปฏิบัติหน้าที่ และขาดความรู้ความชำนาญในการผลิตสื่อการศึกษา เรียงตามลำดับ

จากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา นั้น ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการเลือกสื่อการศึกษา ได้แก่
 - 1.1 ควรจัดให้มีการอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน
 - 1.2 ควรเลือกสื่อการศึกษาให้ตรงวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย และเหมาะสมกับ

บุคคลมี

- 1.3 สื่อการศึกษาที่เลือกต้องสวยงาม ประหยัด และสะดวกต่อการใช้
2. ข้อเสนอแนะในการผลิตสื่อการศึกษา ได้แก่
 - 2.1 ควรจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการศึกษาให้มากขึ้น
 - 2.2 ควรจัดอบรมในเรื่องของการผลิตสื่อการศึกษา
 - 2.3 ควรจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาพร้อมเจ้าหน้าที่เฉพาะ
3. ข้อเสนอแนะในการใช้สื่อการศึกษา ได้แก่
 - 3.1 ควรจัดประชุม อบรม ในการใช้สื่อการศึกษาแบบใหม่ ๆ
 - 3.2 ควรศึกษาสภาพและวิธีใช้สื่อการศึกษาที่ถูกต้องก่อนการใช้
 - 3.3 ต้องใช้สื่อให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เพศ วัย อายุ และความถนัดการ

ของผู้เรียนหรือผู้รับการนิเทศ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญเกิด ควรหาเวช (2520 : 49) ที่พบว่าในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณสำหรับสื่อการสอนเพื่อนำมาใช้ในการสอน และงานวิจัยของปวิศักดิ์ รอดโพธิ์ทอง (2528 : 40-41) เรื่องปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการสอนของ อาจารย์ในวิทยาลัยพลศึกษา ภาคเหนือ ที่พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับทุนในการผลิตสื่อการสอน และไม่มีสื่อให้เลือกใช้ประกอบการสอนอย่างพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณให้แก่ศึกษานิเทศก์ในการ จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการผลิตสื่อการศึกษาให้มากขึ้น และในการจัดสรร งบประมาณนั้นควรระบุให้แน่นอนว่าใช้ในเรื่องใด

2. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ควรจัดทำบัญชีสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ในศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา แจกแก่ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ให้ทราบ เพื่อที่จะสามารถเลือกใช้ได้

3. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ควรจัดฝึกอบรม ศึกษาผลงานในเรื่องของการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ให้แก่ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้มีความรู้ในการเลือก การผลิต และการใช้สื่อได้อย่างถูกต้อง และทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ

4. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ควรจัดสรรสื่อการศึกษาใหม่ ๆ ให้แก่ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ได้นำไปใช้และเผยแพร่ เช่น วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเทคโนโลยีต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ สังกัดต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ทราบปัญหาและแนวทางการแก้ไขในรูปแบบต่าง ๆ

2. ควรศึกษาความรู้ในเรื่องของการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ว่าอยู่ในระดับใด และด้านใดมากที่สุด

မင်းသားကလေး

บรรณานุกรม

- กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- กำชัย เรืองกาญจนเศรษฐ. "สารจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ," ใน พลศึกษา 38. ไม่มีเลขหน้า. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2538.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการประเมินผลระบบนิเทศการศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทที่พี พรินท์ จำกัด, 2536.
- จันทร์ฉาย เคมียาคาร. การเลือกใช้สื่อทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2533.
- ชม ภูมิภาค. เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประสานมิตร, 2524.
- ชาติรี ม่วงสว่าง. ความต้องการสื่อในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- เจียรศรี วิวิธศิริ. สื่อสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน. ภาควิชาศึกษาระดับสูง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
- ทวีศักดิ์ เสนาณรงค์. "สารจากปลัดกระทรวงศึกษาธิการ," ใน พลศึกษา 38. ไม่มีเลขหน้า. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2538.
- ทวนชัย ลมุลสว่าง. "พลศึกษานิเทศก์," ใน 60 ปีกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 81. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2536.
- ทศพร ดำรงรัตน์. "ทิศทางการใช้สื่อการสอน," การศึกษา กทม. 9(6) : 7-8 กุมภาพันธ์ 2528.
- นันทพร แก้วบุชา. "วิวัฒนาการการใช้สื่อและการผลิตสื่อการศึกษาในประเทศไทย," ใน จักร์เกษม. ฉบับที่ 204 ประจำเดือนกันยายน-ตุลาคม, 2531.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. การสำรวจสภาพความต้องการในการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

- บุญเลิศ เพชรมณี. การศึกษาการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนโสตศึกษา. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
อัครสาเนา.
- ประหยัด จีระวาทัง. หลักการและทฤษฎีเทคโนโลยีทางการศึกษา. พิมพ์โลก :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิมพ์โลก, 2527.
- ปวิศัณย์ รอดโพธิ์ทอง. ปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ใน
วิทยาลัยพลศึกษา ภาคเหนือ ปีการศึกษา 2528. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัครสาเนา.
- เป็รื่อง กุมภ. บทเรียนโปรแกรมกับเครื่องสอน. ม.ป.ท., 2529. อัครสาเนา.
- ผจญ วัชรชวณะ. การสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : สามเจริญการพิมพ์, 2531.
- พนม อีแวกุล. สภาพและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัครสาเนา.
- พลศึกษา, กรม. โครงการจัดตั้งศูนย์พลศึกษาจังหวัด ลำปาง ลำพูน และหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2538.
- มนตรี แยมกลีกร. เอกสารประกอบการสอนการใช้เทคโนโลยีทางการสอนในห้องเรียน.
ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สงขลา, 2526.
- ลัดดา สุธะปรีดี. เทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2523
- วไลยา (นิ่มเสมอ) จิงประสิทธิ์. โสตทัศนศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร,
กรุงเทพฯ, 2527.
- วารินทร์ รัชมีพาทน. สื่อการสอนเทคโนโลยีทางการศึกษาและการส่นร่วมสมัย.
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สวนพิมพ์, 2531.
- วีระกิตติ์ ลายทองสุก. การศึกษาสภาพและความต้องการในการใช้สื่อการสอนของครู
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตัง. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
อัครสาเนา.

วีระศักดิ์ หลอดเงิน. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของครูผู้ศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 10 ที่มีต่อสื่อการสอน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.

อัดสำเนา.

สิริกุล ไทพิทักษ์. การศึกษาความต้องการและการใช้สื่อการเรียนการสอนในการสอนสาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ของอาจารย์ในสถานศึกษา สังกัดกรมการฝึกหัดครู. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2531.

อัดสำเนา.

ศิริพงษ์ พยอมยิ้ม. การเลือกและการใช้สื่อการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2533.

สมบูรณ์ สงวนญาติ. เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน. ภาคพัฒนาตำราและเอกสารทางวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2534.

สวัสดิ์ วันอุษา. สำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

สันศักดิ์ ภิบาลสุข และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข. การใช้สื่อการสอน. ทอแนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2524.

สุขสันต์ แก้วม่วง. ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์อุตสาหกรรมในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

สุวัชร ลิกขาทิต. การผลิตวัสดุเทคโนโลยีทางการศึกษา. ภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2528.

สุชิน จันทรลา. การศึกษาปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูผู้สอนสังกัดศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

เสาวณี สิกขาทัดดี. เทคโนโลยีทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2528.

_____. การสื่อความหมายเพื่อการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,
2532.

Ambassa. MVE., Jean. "A Mode of an Instructional Media Center for
Teaching/Learning Agriculture at the University Center of
Dschang in Cameroon, West Africa," Dissertation Abstracts
Internation 28(3) : 335 ; February, 1990.

Anderson, Ronald H. Selecting and Developing Media for Instruction.
New York : Van Nostrand Reinhold Company, 1976.

Bilchick, Anthony. "Analysis of Audiovisual Media in Ohio Public
Elementary Schools," Abstracts of Dissertations Available
on Microfilm or as Xerographic Reproductions.

31(6) : 2606A-2607 ; December, 1970.

Brown, James W., Richard B. Lewis and Fred F. Harcheroad.
AV Instruction Technology, Media and Methods. 6 th. ed.,
New York : McGraw-Hill Book Company, 1983.

Cronbach, Lee. J. Essentials of Phychological Testing. 3rd. ed.,
New York : Harper and Row, 1970.

Elvis Hugh, Arterbury. "Dissertation Abstracts International,"
32(9) ; March, 1972.

Erickson. Carlton W.H. Administer Instructional Media Programs.
New York : Macmillan Company, 1968.

Faison, Chrsisty Lynn. "Special Education Perceptions of Instructional
Media Availability and Use in Special Education," Dissertation
Abstracts International 51(3) : 312-A ; February, 1990.

Good, Carter V. Dictionary of Education. 3 rd. ed., New York :
McGraw-Hill Book Company, 1973.

- Griffin, Suzanne Marie Seidl. "The Effect of Media Choice on English Literacy Acquisition for Preliterate Among Adult Learners (ESL)," Dissertation Abstracts International 51(12) : 430-A ; June, 1991.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size of Research Activities," In Journal of Educational and Psychological Measurement. 30(3) : 608-610, 1970.
- Mahady, Rusly. "The Study of High School Teachers Utilization of Instructional Media in Hech Province Indonesia," Dissertation Abstracts International 53(7) : 2319-A ; January, 1993.
- Percival, Fred and Henry Ellington. A Handbook of Educational Technology. London : Kogan Page, 1984.

תרגומים

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามเพื่อหา⁴ปัจจัย

ปัญหาการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

ที่ ศธ.0508.44/084

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

ถนนพระรามที่ 1 ปทุมวัน กทม.10330

20 พฤษภาคม 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ศึกษาานิเทศก์ กรมพลศึกษา ประจำจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยนายสุรศักดิ์ วงษานุศิษฐ์ ศึกษาานิเทศก์ กรมพลศึกษา ประจำจังหวัดสระแก้ว ได้ศึกษาวิจัยในเรื่องปัญหาการใช้สื่อการศึกษาของศึกษาานิเทศก์ กรมพลศึกษา ในการศึกษาวิจัยดังกล่าวนี้ ผลของการศึกษาวิจัยสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานตามหน้าที่ศึกษาานิเทศก์ กรมพลศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้

ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในการตอบแบบสอบถาม และจัดส่งคืนตามที่อยู่ดังกล่าว ภายในวันที่ 31 พฤษภาคม 2539

ขอแสดงความนับถือ

สมศักดิ์ ศิริอนันต์

(นายสมศักดิ์ ศิริอนันต์)

หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

หน่วยศึกษานิเทศก์

โทร. 216-6996

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัญหาการใช้สื่อการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมปัญหาการเลือก การผลิตและการใช้สื่อการศึกษา รวมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

แบบสอบถามแยกออกเป็น 3 ตอน

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา
- ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กรุณาขีดเครื่องหมาย J ลงในวงเล็บหน้าข้อความที่เกี่ยวข้องกับตัวท่านตามความเป็นจริง

1. เพศ

() 1.1 ชาย

() 1.2 หญิง

2. อายุ

() 2.1 ต่ำกว่า 30 ปี

() 2.2 31 - 40 ปี

() 2.3 41 - 50 ปี

() 2.4 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับความรู้

() 3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

() 3.2 ปริญญาตรี

() 3.3 ปริญญาโท

() 3.4 สูงกว่าปริญญาโท

4. ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

() 5.1 1 - 5 ปี

() 5.2 6 - 10 ปี

() 5.3 11 - 15 ปี

() 5.4 16 ปีขึ้นไป

5. ในการนิเทศการศึกษาท่านนิเทศโรงเรียนในระดับใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 7.1 ประถมศึกษา

() 7.2 มัธยมศึกษา

() 7.3 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. ในการปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา สื่อทางการศึกษามีความสำคัญและ
เป็นประโยชน์ต่อท่าน

() 8.1 มากที่สุด

() 8.2 มาก

() 8.3 ปานกลาง

() 8.4 น้อยที่สุด

7. การเลือก การผลิต และการใช้สื่อทางการศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน
ท่านเคยได้รับการศึกษาหรืออบรมมาก่อนหรือไม่

() 9.1 เคย

() 9.2 ไม่เคย

8. ท่านเคยได้รับการศึกษาหรืออบรมดังกล่าวข้างต้น ตามข้อ 7 นั้น

ท่านได้รับการศึกษาอบรมโดยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 10.1 การเรียนการสอนที่สถานศึกษาจัดให้เรียน

() 10.2 การศึกษาอบรมที่ศูนย์วัสดุการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

() 10.3 ศึกษาอบรมที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา จัดขึ้น

() 10.4 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2

ปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา

ตอนที่ 2 แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ขอให้ท่านโปรดกาเครื่องหมาย J ลงในช่องว่างหลังข้อความต่อไปนี้ ๆ ตามความมากน้อยของปัญหาที่ท่านพบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

1. ปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษา ท่านมีปัญหาดังต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.1 ความรู้ในการเลือกสื่อการศึกษาได้ตรง ตามจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน					
1.2 การเลือกสื่อการศึกษาที่มีคุณภาพตรงกับ จุดมุ่งหมายของเนื้อหา					
1.3 ขาดผู้แนะนำในการเลือกสื่อการศึกษา					
1.4 จำนวนของสื่อการศึกษาที่มีอยู่ไม่พอเพียง					
1.5 เวลาที่ใช้ในการเลือกสื่อการศึกษา					
1.6 ไม่ทราบแหล่งของสื่อการศึกษาที่ต้องการ ใช้					
1.7 การเลือกสื่อการศึกษาให้เหมาะสมกับ ระดับอายุ สติปัญญา ประสบการณ์เดิม และความสนใจของผู้รับการถ่ายทอด ความรู้					
1.8 การเลือกสื่อการศึกษาที่ไม่เป็นอันตราย ในการถ่ายทอดความรู้					

ปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.9 การเลือกสื่อการศึกษาที่มีความสะดวกในการใช้ และไม่ทำให้เสียเวลาในการใช้					
1.10 การเลือกสื่อที่เหมาะสมกับกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้					

นอกจากปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว สิ่งที่เป็นปัญหาในการเลือกสื่อการศึกษาของท่านได้แก่

- ก.
- ข.
- ค.
- ง.

2. ปัญหาในการผลิตสื่อการศึกษา ท่านมีปัญหามาตามหัวข้อดังต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.1 การจัดสรรงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อการศึกษา					
2.2 เวลาและสถานที่ที่จะใช้ในการผลิตสื่อการศึกษา					
2.3 ความรู้และความชำนาญในการผลิตสื่อการศึกษา					
2.4 ผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการผลิตสื่อการศึกษา					
2.5 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการผลิตสื่อการศึกษา					
2.6 การจัดหาเตรียมเครื่องมือและวัสดุเพื่อผลิตสื่อการศึกษาด้วยตนเอง					
2.7 ความไม่มั่นใจในคุณภาพของสื่อการศึกษาที่ผลิตขึ้น					
2.8 ไม่ทราบแหล่งวัสดุท้องถิ่นที่อาจนำมาใช้ในการผลิตสื่อการศึกษา					
2.9 การผลิตสื่อการศึกษาได้ตรงตามจุดประสงค์ในการปฏิบัติหน้าที่					
2.10 การให้การช่วยเหลือและสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด					

นอกจากปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว สิ่งที่เป็นปัญหาในการผลิตสื่อการศึกษาของท่าน
ได้แก่

- ก.
- ข.
- ค.
- ง.

3. ปัญหาในการใช้สื่อการศึกษา ท่านมีปัญหามาตามหัวข้อดังต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.1 การเตรียมการใช้สื่อการศึกษายังมีระบบและตรงตามจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน					
3.2 สภาพความเหมาะสมของสถานที่ในการที่จะใช้สื่อการศึกษา					
3.3 ทักษะในการใช้สื่อการศึกษาประเภทเครื่องมือ เช่น เครื่องฉายเสียง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องเล่นวีดีโอ ฯลฯ					
3.4 ทักษะในการใช้สื่อการศึกษาประเภทวัสดุ เช่น แผนภูมิ รูปภาพ ฯลฯ					
3.5 ความยุ่งยากซับซ้อนของการใช้สื่อการศึกษาในแต่ละประเภท					
3.6 ความมั่นใจในการใช้สื่อการศึกษา					
3.7 สภาพความคงทนของสื่อการศึกษาที่นำมาใช้					

ปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.8 ปฏิบัติของผู้รับการถ่ายทอดความรู้ที่มีต่อการใช้สื่อการศึกษา					
3.9 ผู้ให้คำแนะนำและให้บริการในการใช้สื่อการศึกษา					
3.10 การให้บริการและสนับสนุนการใช้สื่อการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง					
3.11 ความวิตกกังวลในการนำสื่อการศึกษามาใช้ว่าอาจเกิดการชำรุดเสียหาย					
3.12 สื่อการศึกษาที่นำมาใช้ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน					
3.13 การชำรุดและไม่ทันสมัยของสื่อการศึกษาที่นำมาใช้					
3.14 ใช้สื่อการศึกษาได้ไม่เหมาะสมกับระดับสติปัญญา ประสบการณ์เดิม และความสนใจของผู้รับการถ่ายทอด					
3.15 ความไม่พร้อมของวัสดุอุปกรณ์ เช่น มีเทปวีดีโอ แต่ขาดเครื่องเล่น ฯลฯ					

นอกจากปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว สิ่งที่เป็นปัญหาในการใช้สื่อการศึกษาของท่านได้แก่

- ก.
- ข.
- ค.
- ง.

ตอนที่ 3

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการเลือก การผลิต และการใช้สื่อการศึกษา

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างไรในการเลือกสื่อการศึกษา
- 1.1
.....
- 1.2
.....
- 1.3
.....
- 1.4
.....
- 1.5
.....
2. ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างไรในการผลิตสื่อการศึกษา
- 2.1
.....
- 2.2
.....
- 2.3
.....
- 2.4
.....
- 2.5
.....

3. ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างไรในการใช้สื่อการศึกษา

- 3.1
.....
- 3.2
.....
- 3.3
.....
- 3.4
.....
- 3.5
.....

ขอขอบพระคุณในคว ามร่วมมือของท่าน
สุวิศักดิ์ วงษานุพันธ์

ภาคผนวก ข.

ประวัติผู้เข้าทวษาณ

ประวัติผู้เชี่ยวชาญ

1. นายทวนชัย ลมุลสว่าง

วุฒิทางการศึกษา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาบริหารการศึกษา
ตำแหน่ง	ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา
ความชำนาญพิเศษ	1. การวางแผน 2. การนิเทศการศึกษา

2. นายปรีศิกย์ รอดโพธิ์ทอง

วุฒิทางการศึกษา	การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา
ตำแหน่ง	ศึกษานิเทศก์ 6 กรมพลศึกษา
ความชำนาญพิเศษ	ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา

3. นายสุทธิ พาณิชเจริญนาม

วุฒิทางการศึกษา	M.H.P.E (Master of Health and Physical Education Tsukuba University Tokio
ตำแหน่ง	อาจารย์ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ความชำนาญพิเศษ	การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

4. นายสมชาย แสงจิตต์พันธ์

วุฒิทางการศึกษา	การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา
ตำแหน่ง	อาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ความชำนาญพิเศษ	การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

5. นายบุญธรรม พิมพ์ภรณ์

วุฒิทางการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วิทยาเขตบางแสน สาขาวิชาบริหารการศึกษา

ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ 6 กรมสามัญศึกษา

ความชำนาญพิเศษ 1. การนิเทศการศึกษา
2. ฝ่ายแผนงานหน่วยศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายสุรศักดิ์ วงษาเคศิษฐ์
เกิด	วันที่ 12 เดือนธันวาคม พุทธศักราช 2500
สถานที่เกิด	จังหวัดฉะเชิงเทรา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 17/8 ถนนศรีโสธร ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ศึกษานิเทศก์ 6 กรมพลศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์พลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬาจังหวัดสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2516	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนแพททโสธร ฉะเชิงเทรา
พ.ศ. 2519	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากวิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา
พ.ศ. 2521	ป.กศ.สูง (พลศึกษา) จากวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2523	กศ.บ. (พลศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา
พ.ศ. 2539	กศ.ม. (พลศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร